

ՌԱՅՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՇՈԿՏԵՄԲԵՐ 14, 1911.

ՆՊ 42

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

1912 "ՐԱՀՆԻԻՄԱ", ՍԸ

Բաճնիւնա շու 9 ալ միւտտէթ զար-
ֆընտա կերէք ապօնէ վէ աճէնթէրինտէն
կերէք խուսուտա միւֆիտ պէնտէրիյէ
քէնտինէ մուավէնէթ էյլէմիշ օլան մու-
խապիրէրինտէն ֆէվզէլատէ մէմնուն դալ-
միշ տըր: Պունա մուգապիլ քէնտիտի տէ
գարիյունը մէմնուն դըլմաղա չալըշմը օ-
լուպ, հէր թարաֆտան գապուլ էթտի-
յիմիզ մէքթուպլար՝ պու մէմնունիյէթին
միւթէգապիլ եանի իքի թարաֆիլը օլու-
լունը կէօսթէրմէքաէ տիրէր: Փրօֆ. Ա-
լիքսան Պէզճեանըն, Փրօֆ. Զենոթ Պէզճե-
անըն, Վեր. Մ. Կ. Փափազեանըն Փրօֆ.
Մանիաճեանըն, Վեր. Շմաւոնեանըն, Վեր.
Տէմիրճեանըն վէ սաիրէրին միւֆիտ
պէնտէրի... գարիյունը քիրտաթ թարա-
ֆընտան զիյատէսիյլէ թագտիր օլունմուշ
օլուպ չէվզ իլէ օգուռուլմուշ տըր, վէ հէր
թարաֆտան ալտըղմըզ մէքթուպլարտա
Տօգ. Ա. Նագգաշեանըն էյլէնճէլի վէ այնի
վազթտա ֆաիտէլի պէնտէրինտէն տօլայը
պէյանը թէչէքքիւր էտիլմիշ տիր: Գարի-
յունըմըզըն Բաճնիւնաւտան տօլայը մէ-
յու օլմատըղլարը, հաթթա նիչէրինին

անը մէմուլլարընտան զիյատէ ճալիպ պուլմըշ
օլմալարը պիղէ պաիսի ճէտարէթ պիր խապէր
տիր: Ապօնէլէրիմիզին վէ աճէնթէրինտէն
ղաղէթա պէտէլինի վազթընտա թէչէտիյէ
էթմէյէ հիւմէթ պույուլմուշ օլմալարըն-
տան տօլայը տախի խուսուտի թէչէքքիւ-
րաթըմըզը պէյան էտէրիզ: Տիկէր թա-
րաֆտան զաղէթանըն խաղէսինճէ թէր-
թիպաթըմըզըն պիրտէն միւքէմմէլ պիր
հալ քէսպ էտէմէտիյի սէպէպտէն փօս-
թաճա, աւրէսլէրճէ վէ մէքթուպլարա ճէ-
վապ վէրմէք խուսուտունտա էթտիյիմիզ
գուսուրլարը տա մէմուլ էտէրիզ քի տօսթ-
լարըմըզ աֆիլ պույուրաճաղլար տըր: «Կէօշ
կիտէ կիտէ տիւզէլիր:»

1912 սէնէսինտէ Բաճնիւնայը պու
սէնէքի փրօյրամա կէօրէ տէվամ էթմէք
մագսէտինտէլիզ:

Վագաա անը հաթթատա իքի տէֆա
չըգարմաղըղմըզը արզու էտէնլէր պու-
լունմուշ իսէ տէ, պաղը վիլայէթէրտէ
փօսթա իչինին հալա տիւզէլի պիր հալ
քէօպ էթմէմիշ օլուպունա պագարապ
պու թէպտիլաթը պիր աղ սօնրայա թէչ-
իիր էթմէյի միւնասիպ սայտըզ: Ղաղէ-
թամըզա պիր աղ զիյատէ մատտէ գօյա-
պիլմէք արզուսու իլէ եաղըլարըն ճիւմէ-
սինի տէ «Սօն խապէրէր» գըսմընըն եա-

զըսը կիպի ուփազ նէվտէն ետփմազը տիւ-
շիւնտիւքսէտէ, շիւնտիւքի իրի եազըլար գա-
րիւքրիմիդին էքսէրիսի իշիւն օգտնազը
տիւշաիւքիւնաէն, եինէ իւք զըսը իրի եա-
զըլարլա վէ սօն զըսը ուփազ եազըլարլա
թապ էթմէյի միւնափալ սայարլոյ, շու գա-
տար քի եազըլարըն պիր ալ փարգըլ սու-
րէթատէ թէրթիպինէ սայ էսիպ եինէ շիւ-
սիքրիւնէն պիր գաշ սահիֆէ զիյատէ
մատտէ գոյմազա չալըշաճազըլ:

Կէլէն սէնէ տափի Պէնսի մախսու-
լարտա միւթէնէվի մէսէլէլէրտէն պահա
էալէճէք, Ահիւլը հազըրէտէ մէմէքէ-
թիմիլ վէ միլէլի տափէ փօլթիպատընա
տափը դըսա իզահաթլար վէրիւճէք վէ
զաղէթալարտան ճալիպի տիգաթ պէնա.
լէր իգթիպաս էտիւճէք, Մուխապէրսա
զըմընտա Տօյ. Նազգաշէան, Փրօֆ.
Պէզճեանլար, Վեր. Փափազեան վէ տիկեր
մուգթէտիր զաթլար եազաճազըլար, վէ
Միսիա Տաա վալիաէլէրէ խիթապէն պազը
մուֆիտ պէնտլէր կէճնտէրէճէք տիր, քէ-
զալիք էճնէպի մահարրիւքրին մէշհուր
պէնտլէրի իգթիպաս էտիւճէք տիր, Բու-
հանի հալաք տափրէտին պու սէնէքին-
տէն զիյատէ սօլլուն ետփմազա չալըշա-
ճազըլ, վէ Միւթէնէվի պէնտլէր շիւպէ-
սինտէ թէրճէմէի հալլար վէ ֆէննի մա-
լիւմաթլար պուլունտուրաճազըլ, Բիլիսի-
շէրսէն տափի տահա չօզ վէ ճալիպ խա-
պէրլէր վէրմէյէ սայ էտէճէյիլ, Միյաւսի
խապէրշէրի տէ շիւտիյէտէք էթաիյիմիլ
կիպի էն մէվուզ մէնպալարտան թօլլա-
յըպ գօյաճազըլ:

Պիզիմ արզուուզ հէր ֆէտաքեարլըլը
իլթիլաթ էտէրէք, Բահնիւնալը էհալի-
միդի թէնիլի վէ թալիմ էտէն պիր վա-
սըթա մադամընտա ճիւմէյէ մազպուլ վէ
մէրլուպ պիր զալէթա էթմէք տիր: Էն
մուգթէտիր տաէմէրիմիլին միլլէթիմիլ
սէօյլէմէսի վէ միւթէմէտին տիւնեանըն
էն միւթէրազըլ էֆքեարընըն էհալիմիլ

թազաթմ էտիլմէսի իշիւն Բահնիւնալը
վասըթա պիր միւքէմէլ զըմազա շա-
լըշաճազըլ: Իւմիտ էտէրիլ քի շու
կէլէն միւտաէթ զարֆընտա Բահնիւնա
քէնտիւինին տար պիր մանտա ֆըրգա
եա լիլիսէ մէնտիլինէ խըամէթ էտէն
պիր օրիւն օլնալըպ, անճազ Խնճիլի հա-
զիգաթլարըն վասի էտաընա թէվֆիլէն
ումում միլլէթ վէ էհալիմիլ խըամէթ է-
տէն պիլք ճէրիտէ օլտուլունը խալաթ
էյլէմիշ տիր: Օ պու մէպէքտէ տէվաթ
էտէճէք տիր:

Կէլէճէք սէնէ իշիւն տափի ապօնէլ-
րիմիլէ միւֆիտ քէլամլարա տօլա պիրէր
Բուզնամէ թազաթմ էտէճէյիլ: Պու տէ-
ֆա Բուզնամէմիլի տահա ճալիպ պիր շէ-
քիլաէ թէրթիպ էթմէյէ չալըշաճազըլ:

Հէր թարաֆտան ալարըլմըլ խապէր-
լէրէ կէօքէ Բահնիւնալը միւնթազամէն
օգույանլարըն սայըլը ապօնէլէրիմիլին սա-
յըլընըն պիր գաշ միպի տիր: Պունա սէ-
վինիլիլ: Լաքին շու պիր խուսուտա տա
իլթաթ էթմէք իլթէրիլ քի, Բահնիւնալը
հէր հաթիթա օգուտապտան մահպուլ վէ
միւթէթիտ օլանլար էկէր անա ապօնէ
եազըլըլարտա, օ հօլ իլէ հէմ քէնտիլէր
տահա խօշ պիր հիտ իլէ անը օգույաճազ-
լար, հէմ տէ պիլլէ մատաէթէն մուսվէ-
նէթ էթմիշ օլաճազլար: Մալիւմ հա, զաղէ-
թամըլ պիւսպի թիւն եէրլի թէշէպիլսիւ
օլտուլունտան, անը քէնտի մէտարիֆինի
չըպարաճազ պիր հալա եէթիշտիրմէլիլ
հէր պիրիմիլին վազիֆէտի տիր:

Պու սէնէ ապօնէ եազարըմազ իշինի
թէշլիլ էթմէք իշիւն պազը տահալէթլէր
վէրիյօրըլ պու պապտա գափազըն իքինճի
սահիֆէտինտէքի «Բահնիւնալըն իլանլա-
րըն» հալարը տիգաթ ճէլպ էտէրիլ:

ՄԵՔԹԵՊԼԵՐԻՍԻՋԻՆ ՓՐՕՂՐԱՄԸ

Նիմոտի պիղիմ էն մուհիմմ իշխերմիդ-
տէն պիրիսի տէ մէքթէպլէրմիդին փրո-
ղրամլարընճա իսլահաթ իճրասը տըր: Մէշ-
րութիյէթին պագի դաւմասը իշին ումում
էհալինին թալիմ ու թէրպիյէսի թէէմին
էտիլմէլի. վէ պու թալիմ ու թէրպիյէ-
նին նէվի մէքթէպլէրին փրողրամը իլէ
թային օլունուր, զիրա փրողրամլար մէք-
թէպլէրին իտէալը օլտուղունտան հէր մէք-
թէպ քէնսի փրողրամընտան հիւքսէյէ
չըգամազ: Նիմոտիքի փրողրամլարըմըզ պուն-
տան 30—40 սէնէ էվլէլ էվրօփա վէ Ա-
մէրիգա մէքթէպլէրինին փրողրամլարընա
թէվփիդէն թէրթիպ էտիլմիշ օլուպ, հէմ
օ վազթըն էվրօփա վէ Ամէրիգա մէքթէպ-
լէրի հէմ տէ շիմոիքի պիղիմ հալ ու
քէյփիյէթլէրմիդ քիւլլիյէն թէպէտտիւլ
էթմիշ օլտուղունտան պիղզարուր պիղ տէ
պիղիմ փրողրամլարըմըզ թէպտիլ էթ-
մէլիյիզ: Փրօֆ. Գայաեանըն պիր գաշ հաֆ-
թա էվլէլ Բահնիլունտա նէշր էտիլէն
պէնտինտէ պէյան էթաիյի իւզրէ,
մէքթէպլէրմիդտէ վէրիլէն տէրպլէր ամէլի
օլմալը, վէ թալէպէյի շու իշինտէ պու-
լունտուղումըզ էօմրին ահվալընա մուվա-
ֆըզ գլլան վէ քէնտիլէրի վաթանա ֆաի-
տէլի շէհրիլէր էտէճէք նէվտէն օլմալը
տըր: Պու նէթիճէյէ վասըլ օլմալ իշին
փրողրամլարըմըզտա նէ՞ թէպէտտիւլթ
իճրա էթմէլիյիզ:

Փրողրամըմըզտա իսլահա միւհթամ օ.
լան պէլլի խուսուլարտան պագըլարը ա-
թիտէքիլէր տիր: —

1. Սիյասի հայաթըմըզա ալագատար
օլան մատտէլէրին թէրթիպ վէ թէտրի-
սինճէ իսլահաթ լազըմ տըր: Շակիլտլէրէ
Օտմանլըլըզ հազգընտա միւքէմմէլ մօրի-
մաթ վէրիլմէլի տիր: Միլլի թարիխ, Օս-
մանլը թարիխի, տիկէր վաթանտաշա-
րըմըզն թարիխի, թիւրքէ լիտան, մէմլէ-
քէթիմիլին ճաղրաֆիտար, գանունլարը

վէ սաիրէ: Պունտան մատա մէքթէպլէրի-
միզ հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինէ մուվաֆըզ
պիր խաթթ իւզէրինտէ իշլմէլի տիր: Ա-
մէլի էօմրէ ալագատար մատտէլէրին թէտ-
րիսի տախի խուսուլսի պիր սուրէթտէնա-
զարը տիգգաթա ալընմալը տըր, մէսէ-
լա թիճարէթէ ալագատար մատտէլէրին
թալիմի, լիտանլարըն ամէլի թէտրիսի,
պագըլ տանաաթլար հազգընտա իպթիտաի
մալիւմաթ, «Հիրֆի թալիմ» (իւսքսքրիէլ)
տէնիլէն շիւպէլէր, ֆիւնունը զարիֆէ վէ
սաիրէ: —

3. Ուլումը թապիիյէնին ամէլի ճի-
հէթլէրինին թէտրիսի: Քիմիա, ֆիզիքս,
ֆիզիօլօգի վէ սաիրէնին թաթպըզի ճի-
հէթլէրի: —

4. Ախլագի վէ տինի թալիմ: Պու
տաիրէտէ փրողրամլարըմըզ քիւլլի թէ-
պէտտիւլթա մարուզ օլմալը տըր: Պագը
մէքթէպլէրտէ օլտուղու կիպի էալընըզ
քիլլսէնին ալին ու տաթթլէրինի թալիմ
էթմէք, վէ տիկէրլէրտէ օլտուղու կիպի
տալթ Քիթապը մուգատտէսի տէրս քի-
թապը մաղամընտա գուլլանմազ քէաֆի
օլմայաճազ տըր: Պու տէրպլէրի ֆաիտէլի
գըլմազ իշին անլէրի տահա վասի էսաս-
լար իւզէրինէ թէէսիս էթմէք լազըմ տըր:

5. Տար իւլ մուալլիմին, էախօս ուսուլը
թէտրիս: Միլթէմէտտին տիւնեանըն մէք-
թէպլէրինտէ կէօրիւլէն էն մուհիմմ թէպ-
տիլաթլարտան պիրի ուսուլը թէտրիստէ
միւ շահատէ օլունան ֆարգ տըր: Պիզ հա-
լա էսքի ուսուլլարտա թէտրիսաթա տէ-
վամ էաիյօրըզ: Պու պապտա էսասի իւ-
լահաթ լազըմ տըր:

Փրողրամլարըմըզա պու միսիլու իս-
լահաթը մէքթէպլէրին հէյէթ ի իտարէլէ-
րինէ թէրք էթմէք խալըլը օլմալ, օ վէ-
ման էն զիյատէ ինթիլամ վէ իթթիհա-
տըն պուլունմասը լազըմ կէլէն պիր տաի-
րէտէ ինթիլաֆ վէ տիւզէնաիլլիք հիւքմ
սիւրէճէք տիր:

Պու իշի սալթ փրօթէսթան մէքթէպ-
լէրին միւղաքէրէ էթմէլէրի տէ քիֆայէթ
էթմէլ : Ագալլի էրմէնի միլլէթի արասըն-
տա Լուսաւորչական , Բողոքական վէ Գու-
թօլիք մէքթէպլէրին ճիւղէսի տէ միւմքին
մէքթէպէ ալի փրօղրամա կէօրէ իշլէմէլի
տիրլէր :

Պունըն իշիւն պիզ պիւ թէքլիֆտէ
պուլունմազ իսթէրիլ :

Կէչէն հաֆթաքի պէնտմիլտէ զէքր
էյլէտիյիմիլ կիպի , կէչէն սէնէ (1912)
Յուլիտէ Իսթանպուլտա միսիօնէրլէրին տա-
վէթի իլէ պէօյիւք պիւ զօնկրէ իճթիմա
էտէճէք տիր : Իւմիա էտէրիլ քի օ զօնկ-
րէտէ ճիւղէ փրօթէսթան զօլէճլէր-
տէն մուրախապար հազր պուլունմազ
տըր : Օ միւնասիպէթլէ միլլէթիմիլ արա-
սընտա պուլունմա տիկէր էիւքսէք միւէս-
սէտաթ ք իլմիյէտէն տաիս պիրէր մու-
րախապար Իսթանպուլտա կէօնտէրիլտէ , վէ
պունլար պուրատա պիւ դաշ կիւն պիւ
զօնկրէ ազա էտէրէք պու փրօղրամ իշի-
նի էյիճէ թամիգ էթմէլէր , վէ մուալլէն
պիւ նէթիճէյէ կէլմէյէ չալըչալ , ամէլի
պիւ իշ կէօրսէլէր , զաննըմըզճա վէք
խալլը օլուր : Պու զօնկրէ իշիւն պու-
զը մուգթէտիր զաթլար թարաֆընտան
էվիլէճէ պաղը մէգալէլէր հազր էտիլէ-
պիլիւր , վէ միւղաքէրաթ օ մէգալէլէր իւ-
զէրինէ ճէրէյան էտէպիլիւր : Պէօյլէ պիւ
զօնկրէյէ Ամէրիգան զօլէճլէրտէն , Կեղ-
ըննական , Կարապետան , Պէրպէրիան ,
Սանատարեան , Միսթարեանտան , Իսկէն-
տէրիյէ , Սիվաս , Պաղէճէք վէ տիր շէ-
հրլէրտէ պուլունմա մէքթէթիպի ալիյէ-
տէն մուրախապար կէլէպիլիւր :

Փաթրիգխանէ վէ Բօպէրթ Գօլէճ պու-
շէյի թահթ ք հազար ք միւթալէտայա ա-
լարագ , տիկէր միւէտէսէլէրէ տէլա-
լէթ էտէպիլիլէրէ :

Յ. Պ. Պ.

ՍԻՅԱՍԻ ԱՆՎԱԼԸՄԸՉ

Մուհարէպէ շիմաիյէտէք պիւ թարաֆ-
լը տէվամ էյլէմիշ տիր : Պու հաֆթանըն
իպթիատարնա կէլէնէտէք , ահագ իթալիա
Թարապուլուր Ղարպը մուհարէրէ էթմէք
վէ փրէվէղէ թարիղիլլէ քէնտի հուտուտ-
լարընա պիւ հիւճիւմըն վուգուրըն մէն
էթմէքլէ մէշլուլ պուլունմաշ տըր : Պիլիմ
թարաֆըմըլտա իտէ , պիւ միւտտէթ Գու-
պիլիէ ինգիլապը հազար ք տիգդաթ ճէլպ
էյլէմիշ տիր : Հագդը փաշանըն իսթիֆապը
իլէ Սաիտ փաշանըն պիւ դապիլիէ թէլլիլ
էթմէսի տրասընտա կէչէն միւտտէթտէ
մէմէքթէ միւթէրէտաիա պիւ հալտէ
պուլունմաշ , վէ այնի վագթաա պիւ թա-
րաֆտան շու պիւհրանը մուհարէպէսիլ
կէլիլմէք իշիւն տիւլլի մուազգամայա վէ
հաթթա Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթինէ միւ-
րաճաթ էտիլմիշ , լաքին հիշ պիրինտէն
միւտաիա ճէվապ ոլլունմամը տըր : Երին
տէ Ալմանիանըն իմփէրաթօրը վէ պաղը
տաիր տէվլէթլէրին միւնասիպ ֆուրաթթ
կէլաիլտէ թէվաաթ էթմէյէ հազր պու-
լունմադարըն ալաշլըմը տըր : Տիկէր թա-
րաֆտան հիւքիւմէթի Օսմանիյէ պօշ-
տուրմայըպ մուհարէպէյէ հազրլունմադ-
տա պուլունմաշ տըր : Պու սըրատա էվ-
րպիա էֆիքտարընտա իքի ազընթը միւշա-
հատէ օլունմաշ տըր : Ալէլուամ իվ-
րօփա մաթպուլաթը իթալիանըն թիւրքիա
հիւքիւմէթինին մէպէլինտէն մէմնուն գալ-
մամայա սէպէպլէրի պուլունմազընը իտ-
տիա էյլէմիշլէր տիր : Կէրէք ումումէն
պիւլիլին թիւրքիատա վէ կէրէք խուտու-
սէն թարապուլուր Ղարպտա կէնճ թիւրք-
լէրին իթալիայը թահրիք էտէճէք պիւ
մէպէթթա թաազընը զանն էտիյօրլար : Պու
ճիհէթտէն իթալիանըն մուխասէմէթէ
պաշլամասընը թէճվիլ էտիյօրլար : Լաքին
տիկէր թարաֆտան ումում էվրօփա մաթ-
պուլը իթալիանըն պէօյլէ շէտիա վէ
գաթթի պիւ մէպէք թութուպ պէօյլէ զը-

սա պիր միւհլէթլէ իւրթիւմաթօւ վերէրէք, տէրհալ մուհարէպէյէ պաշլամասընը թապ-պիհ հախյօրլար: Վէ էվլէլա զանն էախյօրլար քի իթալիանըն պու իշթիքիալարը տիվլօմասի թարիպտէ տէ հալլ ու թէս-վիյէ օլունապիլի իտի: Տիւվէլի մուազզու-մասան քէնալինն միւթթէֆիզլէրինն զս-թէն քէնալինէ մուապէնէթ էտէճէյի մէ-մուլ իտի: Ինկիլթէրլա վէ Ֆրանսա տախի ազտէմճէ իթալիանըն Թարապլուսը Ղարպ-տաքի իզթիտաալի իմթիյազլարընը դապուլ էթմիլլէր իտի: շու հալտա իրանը հարպա լիւզում Գալմայարապ միւշքիլթ տէֆ օ-լունապիլի իտի:

Էվրօփա մաթպուաթընըն մէմուռն Գալ-մասուրը պիր ճիհէթ տէ շուրալը տըր քի, իթալիանըն պու մէսլէյի չէրփէշիք Շարգ մէսլէսինն ույանալըրպ, Էվրօփա տապի-չինն իխլալ էտէպիլի տէյու Գօրգուլլօյ: Պալգանլար թուլթուշօր եա սախ տէվ-լէթլէրին հալիզի եա խայալի մէնաֆիինէ տօղունուլլաւա, թուլթուշան եանկընը ոչօ-յիւնալիւմէք, օլուր քի հիշ պիր քիմանին իզթիտալը տալիէսինտէ Գալմալ վէ նէ-թիճէսի պիլթիւն Էվրօփա իշիւն միւհլիք օլուր: Իթալիա դըրհլըլարընըն Փրէվէզէ էօնիւնտէ Թիւրք քօրիթսօընա հիւճիւմ էթմէսի վէ Ատրիաթիյ եախօս եունան սուլարընտա տօլաշմալը, մուհարէպէ աթէ-չինն էլան պարութ մախզէնլէրինէ, թէհ-լիքէյի օլաճապ տէրէճէտէ եապլաշալըմը սալըլլօյ:

Վազաա տիւվէլի մուազզաւա մուհա-րէպէնն Թարապլուսը Ղարպա միւնհասըր Գալմասընը թալէպ էախյօրլար իտէ տէ, պու թալէպլէրինն մուլթապա իճրա էախ-լէպիլէճէյինէ էմլին տէյիլ ախլէր: Պինտէն ալէյհ նիչէ զազէթալարըն զաննընճա Լ-թալիա պու շէյաւ պէօյիւք պիր եանլըլ իշլէմիշ տիր, վէ Տէյի Թէրէդրաւըն Բօմա մուխապիլինն զաննընճա պու շէյ իթա-լիա Խարիճիյէ նաղըրընըն սալըլըրըրլա

իշլէրի թաճիլ էթմէսի նէթիճէսի տիր: Սիեթթէյթլընն էֆքեարընճա Իթալիա պու մուհարէպէտէ մուվաֆֆապ օլաա պի-լէ, Թարապլուսը Ղարպը քեամիլէն թէս-խիր էթմէք իշի սէնէլէրճէ մուտտէթ քէն-տիննի մէշլուլ էտէճէք վէ էլէ կէշլուտիյի նէթիճէ տարֆ էթախի ազլէ վէ հայաթը տէյմէյէճէք տիր: Խուսուսա Թարապլուսը Ղարպաա Սէնուսիլէր Թիւրքլէր թարաֆընա մէյլ էթմիշ օլաալունտան Իթալիանըն մէզքիւր Գալիլէ թարաֆընտան պէօյիւք միւշքիլթա թէսաալիւֆ էտէճէյի զանն օլունալօյ: Պու մէմէքէթտէ Իթալիա ա-լէյհինտէ պիյիյօր պաշլարաա, Իթալիալը-լարըն պուրաաա տիւշար օլաճալը իզթի-սաաի զիյան տախի հիտապա գօնուլուդ-տա քեալըր զիյանա աղա միւթէնասիպ օլմայաճապ ալըր:

Շու մուհարէպէտէ Իթալիանըն զիյանը նէ օլուրաա օլունն: Ալիզ քէնտի հիտապը-մըզա պազալըմ: Օսմանլըլարըն պու մու-հարէպէտէն միւնքին մէրթէպէ ազ զի-յանլա չըգմալը իշիւն իւք տիզգաթ էտէ-ճէյիմիզ շէյ մէմէքէթտէ անալըրը մուխ-թէրիֆէնն շու միւնաալիլթլէ պիրիպիլ-լէրինէ տահա եազըն, տահա սամիմի պու-լունալարը տար: Ճինս վէ մէզհէպ ֆարգ-լարընը ունուտարապ ճիւմէմիզ միւթթէ-հիա վէ պիրիպիլիմիզէ միւնաաալի պու-լունալըլըլ: Պունըն իշիւն վաճիպ տիր քի հէր շէհր վէ Գաապաաաա անալըրը մուխթէրիֆէ պիրիպիլլէրի իշի տախա իթ-թիհաա վէ հիքմէթ իլէ մուամէլէ էթմէք-տէ պուլունաալար: Տիկէր պիր շէյ իթի-տալը տէմի էլաէն պրապմայըպ, կէրէք խաալիմիզ վէ կէրէք էճնէպիլլէրէ Գարշը ինաաֆը վէ հալիլի մէտէնիլթլին թալէպ էթախի նէզաքէթի իպրապ էթմէլի իզ: Վէլհասըլ հէր պիր շէհրի էլինտէն կէլէն հէր պիր թալիլլէ հիւքիւմէթէ մուապէնէթ էախի, վաթմանըն շէրէֆինն հիքլ էթմէյի սալ էթմէլի տիր: Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶՈՐԷ

Ուպէյտուլլահ Էփենին վագր. — Այսօր
մէպուսու Ուպէյտուլլահ Էփենինին կէշէն
հափթա Այա Սօփիա ճամիինտէ իրաւ էթ-
տիյի նութգաւան աթիտէքի ֆըզըէլէր
իգթիպաւ Էտիլմիշ տիր :

«Էլեքէվմ մէմէքէթիմիլ ճիւմէ Իպլամ-
լարը տիւշիւնտիւրէճէք տէրէճէտէ վէք
պիւհրանլը պիր մէվիտէ պուլունույոր :
Տիւվէլի մուսղամատան օլան իթալիա՝
Էլեքէվմ պիզիմ զաիֆլիյիմիլտէն իսթիֆու-
տէ Էտէրէք, Էհալիսի Իպլամ օլան պիր
վիւպէթիմիլէ հիւճիւմ Էտիյոր, պու հիւ-
ճիւմ իսէ՝ պիզ քեաֆֆէի Օսմանլըլարըն
ճիյէլէրնէ իշլէյոր : Պիզիմ պաշըմըլա
կէշէն հէփ պէլալարըն պէս իքի սէպէպի
վար տըր : Պիրի, Իպլամ օլաուլումուզ վէ
Էվրօփա Էհալիսինին պիզիմ տինտէն օլ-
մատըլը, տիկէրի իսէ՝ պիզիմ պու կիւն
մէշուլթիյէթի գապուլ Էթմիշ օլարագ
ատէմ օլմաղա վէ պէրրի հէմ պահրի
գուվլէթիմիլի տըթըրմաղա չալըշմալը
տըր : Եունանիսթան պաշ վէքիլի կէշէն-
լէրտէ «Էվրօփա՝ Հիւլ Հիւքիւմէթինէ իս-
թամ վէրէճէք տիր,» տէմիշ տիր : Էվրօ-
փա պիզիմ գուվլէթ քէսպ Էթմէմիլի,
Լիւրի կիթտիյիմիլի կէօրէրէք պիհուլուր
օլույոր : Փէյլամպէրիմիլ պույուլումուշ
տըր քի, Պիւթիւն տիւնեա Իպլամ Էհալի
Լիւ տօլմատըլգա Էէվմ իւլ խըր օլմայա-
ճագ տըր : Իշիտինիլ, Էյ Իպլամլար, պու
նէ՞ իւմիտպախշ, ճէտարէթպախշ միւթտէ
տիր : Իմաի իթալիանըն թէճալուլաթըն-
տան տօլայը ապա գաթը իւմիտ Էթմէ-
յէլիմ : Էյ միւմինլէր, պիզիմ շէրէֆիմիլ՝
վաթան վէ տինիմիլ ողորունա ֆէտուի
ճան Էթմէմիլպէ տիր : Էվրօփա միւվաճէ-
հէսինտէ՝ Իպլամ օլաուլումուզ իշիւն գա-
պահաթըլը, հալ պու քի պիզ՝ հադի-
ղաթը հալտէ Իպլամ օլմատըլըմըլ իշիւն
գապահաթըլը : Պիզ Իպլամիյէթին քեաֆ-

ֆէի շէրաիթինի իֆա Էթտէ իտիք պէ՞օյլէ
մի օլուր իտի : Պիզ Էվրօփատան մուսվէ-
նէթ պէքլէյօրըլ : Պիլմիշ օլունուլ քի Էվ-
րօփատա հիւքիւմէթ վէ Էհալի այնի շէյ տէ-
յիլ տիր : Օրատա հիւքիւմէթին նահագ-
մուսմէլաթընա գարշը փրօթէսթօ Էտէն
մէպուսան մէճիլլէրի, խայրխահ վէ Սօ-
սիալիսթ ճէմիյէթլէր մէվնուա տըր, պիզ
անլէրէ միւրաճաաթ Էտէպիլիլիլ վէ պու
միւրաճաաթ պիր Էտնայըլ սայըլմաղ : Պիզ
օլ մէճիլ վէ ճէմիյէթլէր տէյէլիմ, Էյ
Ղարպ Էհալիսի, Թարապուս պիզիմ մէմ-
լէքէթին թագսիմ գապուլ Էթմէլ պիզ
գըսը տըր : Պիզ սիզին մէտէնիյէթինիլ
իսթիսուլ Էթմէյէ չալըշյօրըլ վէ լաքին
Էյէր սիլ իթալիանըն շու մէսլէյինի թագ-
պիհ Էթմէլէնիլ, օ վէման ինանաճաղըլ
քի մէտէնիյէթինիլ սախթէ տիր : Պուն-
տան մատա Լնկիլթէրա գրալընտ միւ-
րաճաաթ Էտիպ, Էյ գրալ, սէնին 100
միլիօն Իպլամ թէպանն վար տըր, Իպլամ
խալիֆէսինին մէմէքէթինի այագ ալթըն-
տա թէփէլէնմէյէ թէրք Էտէր իսէն սէնին
Իպլամ թէպանը նատըլ զապթ ու իտարէ
Էտէճէքսին... տէյէլիմ :»

Ուպէյտուլլահ Էփենտի պունտան Էվ-
վէլ Այա Սօփիա ճամիինտէ պիր տէֆա
տահա մէշուլթիյէթ իլէ շէրիաթըն ալա-
գատընտ տաիր պիր վաղ վէրտի իտի, պու
վաղըն ըէվիլինի՝ օ վաղընքինէ մուվաֆըլ-
պուլմայօրըլ : Անտէ միւմաիլէյ միւսլիմ վէ
ղայրի միւսլիմ Էհալիյի գարտալըլա սէվգ
Էտիյօր իտի, պունտա իսէ սիյասի պիր
մէսէլէյէ տինի պիր գըյաֆէթ վէրէրէք
ճէմաաթըն տինի հիսսիյաթընը թահրիք
Էտիյօր : Պու մուհարէպէյի տինի պիր մու-
հարէպէ վէ Խրիսթիյանլար թարաֆընտան
Իպլամլար ալէյհինտէ պիր գըյամ տըր
տէյու ըէսմ Էթմէք՝ նէ հագիլաթը հա-
լա միւթապըլ տըր, նէ տէ պու մէմէ-
քէթաթի անատըլը մուխթէլիֆէնին իթի-
լաֆ վէ գարտալըլընը թէշվիլէ իւրումէթ

հաէր: Պա մուհարէպէտէ պիւթիւն Օս-
մանլըլար՝ տին նոգթաի նազարընտան տէ-
յիւ, վաթան վէ Օսմանլըլը նոգթաի նա-
զարընտան շէհիանէ իշլէմէլի տիրէր:

Հիւնսիսքանսա քերագղը. — Հին.
տիւթան էհալիսի արաւընտա զարպըն թա-
լիմ ու թերպիյէսի ուսու միլէշմէքլէ, միւ-
թէալլէմ ունֆ արաւընտա իսթիզլալիյէթ,
վէ իսարէի նէֆա հիսսիյաթը թէամմիւմ
էթմէքտէ պուլունմըշ, վէ ուսու էհալի
արաւընտա էսքի ուսու լարաան ուսլալը
դանաաթսըլըդ հիսսի զահիր օլմալա
պաշալմըշ տըր: Օրաաա պուլունտի իրիս-
թիյան քիլիսէ տէրունիտէ, վէ զայրի
իրիսթիյան դավմար արաւընտա ուսան-
մալըլը ալամէթլէրի կէօրիւմէքտէ տիր:
Խուսուա իրիսթիյանլըլըն օ մէմլէքէթտէ
թէրապըլը շայանը աիդդաթ տըր: Կէշէն
10) սէնէ զարֆընտա էհալի $\% 2\frac{1}{2}$ արթմըշ
օլտուլը հարտա, Փարսիլէր $\% 4$, Եէ-
հուաիլէր $\% 6$, Միւսլիւմանլար $\% 8$,
վէ իրիսթիյանլար (Էքրի Փրօթէսթանթ-
լար) $\% 63$ արթմըշ տըրլար: Կէրէք աաի
սընֆտան կէրէք Պրահմիլէրաէն իրիսթի-
յան օլանլար փէք չօդ տըր: Վէ քիլիսէ-
լէր արաւընտա պէշարէթի թէպըր էթ-
մէք արզուսը թէզալլիւա էլլէմիշ տիր:

Փուլթիէրէսթ էհալի արաւընտա տա-
լի ֆաալլիյէթ, Եէնի միլի հիսսիյաթ, նիսա
թաիֆէսիլին մէվլիինէ աաիր Էիւք-
տէք թէսալվուր, դաաիմ գաւաք ուսու-
լունըն լալվը, հաթթա էսքի Փուլթիէ-
րէսթ ուղաիսինէ իալահաթ էսէրլէրի
կէօրիւմէքտէ տիր: Պրահմիլէր իրիսթի-
յանլարըն Սէմալի ֆէտէր թէսալվուրըն
քէնաի ուղիսէլէրի իշլինէ ալըյօրլար, Հին-
աի տինլէրի թապիլէրինին տիւրազընա
աիդդաթ էթմէյէ չալըշյօրլար, վէ քէն-
աի տինլէրինի վազ էթմէք իսթէյօրլար:
Պա պէօլիւք աիյար ուսանլը իսէ աիւնաա
թարիսինէ թէէսիլի ազիմ օլտապ տըր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԶՕՃՈՒԳԼԱՐԵՍԸԶ ԻԼԷ ՐԷՖԱԳԱԹ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, ՆԻԻԵՐԳ

Պիր աթանըն քէնաի էպիաաընա ուսլ-
լու պէլքի էն մուհիմմ վաղիֆէսի րէֆա-
գաթ թապիլիյէ իֆաաէ էալլէպիլիւր:

Ինտան չօնազը պիլքիւլլիյէ ածիզ պիր
մալիւպ հալինաէ թէվէլլիւա էաէր: Զօ-
նազ քէնաիլին նէ ֆիղիքի նէ ազլի իհ-
թիյաճաթընը դալըլմազա գաաիր տէյիլ
տիր: Ո հէր շէյ իշլին պիր ալէրինէ մէր-
պուլթ վէ միննէթաաիր օլտապ տըր, վէ
օլ «ալիէր» վալիտէյնինտէն մաաա քիմ
օլտալիլիւր: Հաթթա սէպալլէթ էյամըն-
տան սօնրա պիլէ տնըն հայաթը սէնէլէր-
ճէ՝ վալիտէյնին հիւմէթ վէ ֆէտաքեար-
լըլընա պաղը օլտը:

Հէր աթա օլան քէն չօնազըն հալը
իսթիզպալընը թէէմին իշլին չալըշմազլըլ՝
մուգաաաէս վաղիֆէսի իալլինն սէվգ ի թա-
պիլի իլէ պիլիւր, վէ ճիւմլէմիլ պու պապ-
աէ ազ եա չօզ աաաազաթ վէ տէվաթ
իլէ պէզլի զայրէթ էտէրիլ: Ելլաալմըլը
իթաա ու իլպաա էթմէյէ, թալիմ ու
թէրպիյէ էթմէյէ, տնը պիր սէնաաթ եա
թիճարէթէ գուլպա զլամալա, միւմբին
իսէ տնա պիր միգաաիր սէրմայէ թէտա-
րիք էթմէյէ պիւթիւն գուլվէթ իլէ չա-
լըլըլըլ: Բէսուլարաան պիրի պու ֆարըլ
չա թապիլաթ իլէ իֆաաէ էալիյօր. «Ել-
լաալըն վալիտէյն իշլին տէյիլ, աաինա վա-
լիտէյնին էլլաա իշլին մալ ճէմ էթմէսի
իճապ էաէր.» (2 Կալն. 12, 14:) Նիշէ
վալիտէյնին գուսուրը պու գաաարընը
եափմալըլը տէյիլ, իլլա պու գաաարը
իլէ իթթիֆա էթմէլէրի տիր: Եկէր էվ-
լաալմըլըն սիյրէթինի թէշքիլ էթմէքտէ
հիսսէմիլ օլտայաճապ իսէ, տնլէրէ սէր-
վէթ վէրմէմիլ խայրալը, պէլքի տէ մու-
ղիլը պիր թէշէպպիւա տիր: «Օլլուր ա-

դըլը իսէ մալը նէ՞ եափսըն . օղլում տէ-
լի իսէ մալը նէ՞ եափսըն» զարպը մէսէ-
լինտէ աէրին հիքմէթ վար տըր :

Պիր աթանըն քէնտի էվլատընա պախշ
էտէպիլէճէյի էն իւթիւն աթիյէ սիյրէթ
ի ախլագիյէ տիր : Սէրվէթտէն զիյատէ
սիյրէթ , սէնաաթտան զիյատէ սիյրէթ ,
սէրմայէտէն զիյատէ սիյրէթ , թալիւ ու
թէրպիյէտէն զիյատէ սիյրէթ , սըհհէթ-
տէն զիյատէ սիյրէթ , հէր շէյաէն զիյա-
տէ սիյրէթ : Սիյրէթ իսէ գըսմէն իրսի
(ժառանգական) , աւմա գըսմէն աէ քէս-
պի (ստացական) պիր շէյ օլտուլու զա-
թէն մալիւմ օլտա կէրէք տիր : Էվսաֆը
ախլագիյէ հէմ աօղար , հէմ աէ տօղ-
տուգտան սօնրա թէշքիլ էտիլիր : Իշպու
թէշքիլաթ աէվրինտէ էն պէօյիւք հիսաէ
աթալարըն թարաֆընա իսապէթ էտիպ ,
պոնըն սըրըր իսէ շախսի ըէֆաղաթ տըր :
Էվլատըմըզը էյի ատէմ հափմանըն շարթը
անըն իլէ ըէֆաղաթաա պուլունարազ ա-
նըն իշթիրաքընը գազանմազ տըր : Աթա
էվլատըն տօսթը օլմալը տըր :

Փամիլեա էօմրիւնիւն թէշքիլինտէ պիր
իլահի մազսէտ՝ վալիտէյն իլէ էվլատ պէյ-
նինտէ ըէֆաղաթը միււքին գըլմազ տըր :
Տիւշիւնաէք կէօրմէմէք էտէմէյիլ քի , էվ-
լատըմըզը թանըմազ , սէվմէք վէ անա
թէէսիր էթմէք իշիւն էն նատիտէ ֆուր-
սաթլար իսանէ տէրունինտէ պուլունուր :
Պունլարտան իւշ տանէսինի զիքր էտէլիւմ :

Թաաւլ : Թաամ սաաթը չօճուղումուլ
իլէ կէօրիւշմէք իշիւն ալա պիր միւնատէպէթ
տիր : Պու ֆուրսաթ կիւնաէ իւշ աէֆա
վալիտէյէ , ագալլի պիր տէֆա տախի փէ-
տէրէ աչըզ տըր : Փէտէր հիշ օլմազսա
կիւնտէ պիր տէֆա չօճուղարը իլէ պիր-
լիքտէ սօֆրատա օթուրմալը քէնտիճէ
պիր գաիտէ ի քիւլլիյէ թանըմալը տըր :
Անլէր իլէ եան եանա օթուրմազ , կիւնիւն
վուգուաթընտան անլէրէ նազլ էթմէք ,
անլէրին նազլիյէթլէրինի աինլէմէք , ան-

լէրին ահվալընա վադըֆ օլմազ , անլէրէ
նատիհաթ ու իլթարաթաա պուլունմազ :
Շու շէյի եափմազըզըն էն միւնասիպ մա-
հալը սօֆրա տըր : Սօֆրատա էն լէզիլ
շէյ թաամ աէյիլ , գօնուշմազ տըր : Հէր
աթա չօճուլը իլէ մուարէֆէ էթմէնին շու
նատիտէ ֆուրսաթընա հապու օլմալը տըր :
Պունըն եէրինի թուլտալիլէն պաշգա հիշ
պիր տաէթ եօզ տըր : Քէնտի զէվճէ վէ
չօճուղարընտան այրընա թաամ էտէն
քիմսէ՝ էվլատընը թանըմազ ֆուրսաթըն-
տան քէնտի քէնտինի մահրում էթտիք-
տէն մատա անլէրին էն իւթիւն իսայընա
գարչը կիւնահ էթմիշ օլուր :

Մէզպահ : Աիլէ իպատէթինին ըուհանի
վէ ախլագի սէմէրէլէրի եէքտիկէրինտէն
այրըմազ : Հէր կիւն պիւթիւն ֆամիլեա
իլէ պիրլիքաէ իպատէթ էթմէք՝ հէմ ան-
լէրին Ալահը թանըմասընըն , հէմ տէ պի-
ղիւմ անլէրի թանըմամըզըն էլզէմ շարթը
տըր : Կիւնտէ մուայէն պիր վազթաա
ֆամիլեա ճէմ օլտուն , աթա վէ էվլատ
հէր պիրի քէնտի Քիթապը մուգատտէ-
սինի աչըպ գըսա պիր ֆըգրայը սըրա իլէ
պիրէր այէթ օգուտունլար , պիր իքի այէթ
իլահի թէրէնիւմ էտիլին , վալիտէյնաէն
պիրի աիլէնին քեահինի մագամընտա տուա
իլէ ինայէթին թախթընա եազլաշըն .
չէօյլէ պիր իըտմէթ ի ըուհանիյէ քի 10
տագիւքէնին իշինէ սըղարըրլապիլիր , Ալահը
չօճուղարըմըզա եազլաշարտըզը միւլլու
հաթթա պիղիւմ անլէր իլէ թանըչըպ սէ-
վիշմէմիղին պէլքի էն միւէսիր թարիդի
տիր : Պիր փէտէր հէր նէ գատար տա
մէշղուլ օլտա , հէր կիւն աիլէ մէզպահն-
տա էվլատը իլէ պիրլիքտէ տիլ չէօրմէյէ
վազթ պուլմալը տըր : Պունը եափմազտան
լամթինա էտէն աթանըն քէնտի չօճուղարընըն
սահիպ ի ֆէզալլ ատէմ օլմասընը մէմուլ
էթմէյէ հագգը գալմազ :

Օյուլմ : Չօճուղ թապիաթը (ինսան թա-
պիաթը տէմէլի իաիլը) էյլէնճէ թալէպ է-

տէր, օյուն՝ չօճուգ իչին պիր սէվգ ի թա-
պի տիր: Գուզու սըչրամամագ էտէմէտիյի
միսիլու ինսան չօճուզու տախի օյնամամագ
էտէմէզ: «Սուս, բահաթ օթուր» տան մա-
տա էմր վէրմէյէն աթա՝ չօճուզունը ան-
լամայօր վէ իճրասը իմքեանսըզ օլան էմր
վէրիյօր: Զօճուզըն խանէ տէրունինտէ եէք
ֆարզը բահաթ օթուրմագ տէյիլ տիր:
Ինսան չօճուզը չամուր զէնպիլինտէն ֆարզ-
ը պիլ մաթա տըր: Անըն բահաթը իչին
հարաքէթ՝ շարթը մութլագ տըր: Օ պէզ-
յիւյէճէք իսէ, օյնամալը տըր, օյնայաճագ
իսէ, խանէտէ տախի օյնամալը տըր վէ
խանէտէ օյնայաճագ իսէ, աթալարը անըն
իլէ պիրիքտէ օյնամալը տըր:

Նիլէ աթալարա զարիպ կէօրիւնէն չու
խուսուս՝ վալիտէյին ագտէս վազիֆէսին-
տէն պիրի տիր: Սահիպ ի հիքմէթ օլան
աթա՝ չօճուզը իլէ մուարէֆէ քէսպ էթմէք
խաթըր իչին, անըն էյլէնճէլէրինէ մուլ-
հագ օլմաղը քէնտինճէ պիր ֆարզ ատտ
էտէր: Խանէ տէրունինտէ էյլէնճէ սաաթը
մութլագ սուրէթտէ պու նէթիճէյի հա-
սըլ էտէր: Զօճուգ քէնտինի սալթ թէհ-
տիտ իլէ իտարէ էտէն փէտէրտէն ուզա-
ղա գաչար իքէն, քէնտի իլէ օյնայան փէ-
տէրի սէվէր: Էյլէնճէ՝ ըէֆագաթ հասըլ
էպէք, ըէֆագաթ՝ մուարէֆէ սօղուրուր վէ
մուարէֆէ՝ մուհապպէթ իլէ նէթիճէլէնիւր:
Իմոի վալիտէյն խանէ տէրունինտէ չօճուգ-
լար իչին պիսուչ էյլէնճէ թէտարիք էթ-
մէյէ վէ օ էյլէնճէլէրէ հիսսէտար օլ-
մաղա վագթ վէրմէյի տիր: Եա քէսրէթ ի
էչլալ պէհանէսիյլէ, եա տա սըրֆ պի-
գայալըգտան նաչի խանէտէ չօճուզը օյ-
նամագտան մէք՝ էտէն վալիտէյն՝ չօճու-
զունը սօգագտա օյնամագա վէ մուզիրը
օյունլար իլէ էյլէնմէյէ հիւքմ էթտիյինի
պիլսին:

Պու խուսուպարը պիր թէք մէպտէյի
թէֆհիմ էմէլիլէ զիքը էտիյօրըզ, եանի՝
էվլատըմըզտա էյի էվսաֆը ախլագիյէնին

թէէքիլի պիլիմ անլէր իլէ ըէֆագաթ ու
իլթիւրաքտա եաչամամըզը իճագ էտէր:
Անլէրի թանըմագ, անլէրին ահվալընա վա-
զըֆ օլմագ, անլէրին իլվալարընը անլա-
մագ, անլէրին ֆազիլէթլէրինի պիլմէք,
անլէրին մուհապպէթինի գազանմագ, ան-
լէրէ տօսթ օլմագ, պու չէյ անլէրին էյի
ատէմ օլապիլմէսի իչին թարաֆըմըզտան
իճրասը զարուրի օլան պիր շարթ տըր:
Աթա օլան քիմսէ՝ քէնտինին էն ալի վա-
զիֆէսինի վէ էն նէճիպ սիւրուրընը էվլա-
տընըն ախլագի վէ բուհանի նէմասընտա
արամալը տըր: Էյի էվլատ էն ազիմ իդ-
պալ տըր:

ԷՖԵՆՏԻՄԻՋԻՆ ԻՔԻՆՃԻ ԿԵԼԻՇԻ

ՎԵՐ. Ա. Յ. ԵՂՈԵԱՆ, ՈՒՐՖԱ

3.

Զօգլարը՝ «Էֆէնտիմիզին իքինճի կէլի-
չինէ պիր ատէմ ինանմագսա նէ՞ ֆարգ
էտէր, Անըն պիր տէֆա տիւնեայա կէլ-
տիյինէ վէ տիւնեանըն խէլասքեարը օլ-
տուզունա ինանմագ քիֆայէթ էթմէ՞զ մի»
տէյօրլար: Պէօյլէ սէօյլէյէնլէր՝ Բէլամ Ուլ-
լահըն իքինճի կէլիլէ վէրտիյի էհէմմիյէթի
պիլմէտիքլէրինի պէյան էսիյօրլար:

Պու թալիմաթը էհէմմիյէթսիլ ատտ
էտէնլէր պէօյլէ սէօյլէյէպիլիլլէրէ: Իքինճի
կէլիլ հագգընտա նէ տէ տիւլիւնսէք՝ ա-
նըն Բէլամ Ուլլահտա փէք պէօյիւք է-
հէմմիյէթի վար տըր, պագընըզ:

1. Բահնիւմանըն գըյմէթլի սիւթուն-
լարընտա Սհտը Աթիգին պու թալիմաթ
հագգընտա վէրտիյի պիւթիւն չէհա-
տէթլէրի զիքը էթմէք միւմքին տէյիլ տիր:
Անճագ չու աթիտէքիլէրի զիքը էթմէք
եէթէր՝ Ագամտան եէտինճի փէյլամպէր
օլան եէնովք տէյօր, «Իլթէ Բապպ օն
պիլնլէրճէ ազիլլէրիյլէ կէլտի:» (Յուզ. 14),
քէզա Աբրահամ Բապպըն կիւնիւնիւր (*)

(*) «Բապպըն կիւնիւն»նին իքինճի կէլիլի իմա
էթտիլի գանն էտէրիմ պունտան էվվէլքի իֆա-
տէմիզտէն անլաչըտը:

կէօրէրէք մէսրուր օլտու . (Յովհ. 8, 56) : Մովսէս փէյղամպէրլիք էտէրէք , նիհայէթ Խորայէլին՝ Մեսիանըն թէքրար կէլիչիլէ Գանանը էպէսի սուրէթտէ զապթ էտէճէյինի իսպար էյլէսի . (Թէսն. 30.3—8) : Մէզլամիր , Նասյի վէ Նընմիս պու իւմիս իլէ տօլու տըրլար : Նզէկիէլ՝ անըն մէլաիքէ վէ ճէլալ արապասըյլէ թէքրար կէլիչինի կէօրիւյօր : Դանիէլ՝ Անըն թէքրար կէլէրէք , մէլիք իւլ միւլիւք վէ Բապպ իւլ էրպապ հալընտա հիւքմ էյլէտիյինի միւլահատէ էտիյօր : Տիկէր քիւչիւք փէյլամպէրլիք պիրիպիրինի միւթէագըպ պու հազիգաթը իլան էտիյօրլար : Ահուր աթիգին սօն պապընըն էֆէնտիմիլին իքինճի կէլիչինի իսպար էյլէտիյինի օգույան պիլմէյօր մը :

2. Ահուր ճէտիտին 260 պապլարընտա Յիսուս Գրիստոսըն էօրիւմիւ հազգընտա 175 , զըյամը հազգընտա 105 , ուրուճը հազգընտա 35 , լաքին իքինճի կէլիչի հազգընտա տանքի 320 տէֆա իմասթ վար տըր : Բուհիւլ գուտսըն պու թալիմաթա չօգ էհէմիյէթ վէրտիյինի գարբիւն իսթինթաճ էտէմէզ մի :

3. Պունըն Խրիսթիյանլըյըն պիւթիւն թալիմաթըյլէ ամէլի սըղատուր վար տըր : Տէյէպիլիլիլ քի , էն ամէլի թալիմաթ պու տըր : Հէր պիր վազիֆէյէ գարշը սատաղաթ վէ իթտաթ իչիւն էն գուվլէթլի մուճիպ տիր : Փազիլ վէ մուգատտէս էօմը հաշամագ իչիւն շէվգ , գուվլէթ վէ ճէսարէթ վէրիլ : Ույանըգ վէ հազըր , տիգաթը վէ պասիրէթլի , սատըգ վէ իչէք , սատէ վէ միւթէտիլ , մուգատտէս վէ միւսմիր պիր հայաթ հաշամագ իչիւն էն գուվլէթլի վէ պէօյիւք միւլէվիլգ հալընտա Բապպըն իքինճի կէլիչի զիքը օլունմըշ տըր : Պաղ վէ էօյլէ օլտուզունը կէօր :

4. Պու՝ Խրիսթիյանլարըն էն պէօյիւք իւմիս մատտէսի տիր : «Մութլու իւմիս» (Տիտ. 2, 13) : Քէզա , Փիլ. 3, 20 : Իպր.

9, 28 : 2 Պես. 3, 11—14 : (Իւչ տէֆա «պէրլէմէք» վէ պիր տէֆա «աճէլէթմէք» լուղէթլէրինէ տիգաթ էյլէ) : Ահուր ճէտիտէ իքինճի կէլիչ հազգընտա 10 տէֆա պիլիմէթ լուղէթի գուլանըյմըշ տըր : Պէօյլէճէ՝ Գրիստոսըն իքինճի կէլիչինէ ինթիպար էթմէք , հէր պիր սատըգ Խրիսթիյանըն թէսէլլի էտէն վէ ճէսարէթպալիւ պիր իւմիյազը տըր :

5. Քէզա ույանըգ տուրարպ Անըն իքինճի կէլիչինէ ինթիպար էթմէք պէօյիւք պիր վազիմէ տիր : Յիսուս՝ «Տիգաթըլ օլունուզ , ույանըգ տուրուպ տուա էտինիլ , զիրա վազթը (կէլիչիմին) նէ զէման օլտուզունը պիլմէզսինիլ ,» տէյերէք ինթարաա պուլունույօր . «Ճիւմէյէ տէրիմ , ույանըգ տուրունուզ» (Մարկ. 13, 33—37) : Անըն կէլիչինէ հազըր օլմագըլըմըզ 11 տէֆա թէնպիհ էտիլմիշ տիր :

6. Ույանըգըգ վէ սապը իլէ ինթիպար էտէնլէրէ սաասէթ վէ պիլիլիլ վատ օլունմըշ տըր . (Ղուկ. 12, 37 : Վահի 1. 3) :

7. Պու խուսուսաա իչթիրաքըլ վէ գայտըզ պուլունանլար իչիւն հիճապ , մահրումիյէթ վէ մահրումիյէթ թէհիլիլէսի վար , (Ղուկ. 12, 45—46 : 21, 34—36 : 1 Թես. 5. 1—7) : Իպր. 9.28՝ պէրլէմէյէնլէրի աչըգտան տըշարը պրագըյօր :

8. Աշա ի Բապպանինին հէր թադտիմինտէ պու զիքը էտիլիլ . (1 Կորնթ. 11, 26) :

9. Սէվկիւլիլէրիմիլին զայպուպէթի վէ պիլիլ իլթիրապ վէրէնլէրին հազգըլըլըլ սէպէպինտէն մէյուս օլտուզունմըզ զէման , Բապպըմըլըն իքինճի կէլիչի պիլիլ պէօյիւք թէսէլլի վէրիլ : (1 Թես. 4, 17 : 5. 11 : 2 Թես. 1. 4—12) :

10. Գիթապը մուգատտէստէ էֆէնտիմիլին սօն վաար պու տըր , «էվլէթ , պէն թէզ կէլիլիմ» վէ Խրիսթիյանըն սօն տուտսը՝ «Ամին , կէլ հա Բապպ» տըր : Աճաիպ տէյիլ մի քի իքի Ահուլար տա

իբրնճի կելիշ թաղմամբ իւէ նիհայեթ պուլույորլար : Պունտան անլաշլըյոր քի՝ Բուհիւլ Գուտս սոն ֆիքրիմիզին , եանի էն պէջիւք վէ մուհիմմ միւթալամըզն պու օլմասընը արզու էտիյոր :

Պիզիմ պիր իշիմիզ տէ Յիսուսըն քէ. լաւնտան քէնտինին նիշիւն կելէճէյինի անլամապ տըր : Գարիյուն քէնտիսի օգուր. վէ թէֆթիշ էաէր իւմիտիլէ անճապ պա. ղը այէթլէր թաղաթմ էտէճէյիմ :

1. Բապպ Յիսուս նիշիւն կելէճէյիմ : ա. Քիլիսայը, կելինինի, եանընա ալ. մապ իշիւն : Յովհ. 14. 3ի 15, 24 իլէ մու. ղայէսի էյլէ . 1 թես. 4, 16: 2 թես. 1, 10: Եփ. 5, 23, 25, 27: Մատթ. 25, 10: Վահի. 19, 4—9 :

բ. Իւճրէթ վէ թաճ վերմէյէ , իշէրէ կէօրէ միւքեաֆաթ վերմէյէ : (Պու եալը. նըզ խէլաս օլմուշ օլանլար իշիւն տիր , թէվպէսիզ էօլէնէր իսէ պին սէնէ սօնրա հիւքմ օլունաճաղլար) : Մատթ. 12, 27, 25, 19: 1 Կորնթ. 3, 13—15: 2 Կորնթ. 5, 10: 2 Տիմ. 4, 8: 1. Պետ. 5, 4:

գ. Եաչոյան թէվպէսիզ կիւնաճքեար. լարը հիւքմ վէ հէլաք էթմէյէ : Մատթ. 25, 31—33: 2 թես. 1. 4—9: 2, 8: Յուդ. 14, 15:

դ. Սէլամէթլէ փատիշաշըզ սիւրմէք իշիւն : Ղուկ. 19, 12—15: Վահի 11, 15: 19, 12—16: Մէզ. 72 թէմամէն : Եսայի 2. 2—4: 11, 1—9: Միք. 4, 1—5: Զաք. 14, 9: Պու պին սէնէլիք միւտտէթ տիր :

2. Բապպ կելիշիյինսէ նի՞ վազը օլա. ճազ :

ա. Միւմինէրէ. —

(1) «Քրիստոստա վէֆաթ էտէնլէր՝ չիւ. ըրիքլիւք կէօրմէմէք իւզրէ գըյամ էտէ. ճէքլէր» : 1 թես. 4.16: 1 Կորն. 15. 22,23:

(2) Պիզ հայաթտա օլանլար տա, անլէր իլէ պէրապէր, պուլութլարտա հափայա ըէֆ օլունաճաղըզ վէ Յիսուսըն հուզու. րունա կէօթիւրիւլէճէյիլ : 1 թես. 4,17:

(3) Պիզիմ տաի ճէսէտիմիզ՝ անըն միւ. ճէլա ճէսէտի չէքլինի ալաճաղ , Փիլ. 3, 20,21: 1 Կորնթ. 15, 51,52: «Օղուլուզ , եանի ճէսէտիմիզին խէլասը ,» իշթէ պու տըր. Բոմ. 8,23 :

(4) Բապպ Յիսուս Քրիստոս կիպի օլ. մաղ , 1 Յովհ. 3.2յի 2 Կորնթ. 3.18 իլէ մուգայէսէ էյլէ :

(5) Լայըզ օլանլարա՝ առալէթ վէ ճէ. լալ թաճընըն թէվզիի : 2 Տիմ. 4,18: 1 Պետ. 5.4: «Պօղուլմազ» վէ «Հայաթ» տէ. նիլէն թաճլար տա պիթթապի պու վազըթ. տա թէվզի էտիլէճէք :

(6) Իզհար օլունմազ, եանի հափատան աշաղը զէմինէ էնմէք : Գօլ. 3.4 :

(7) Բապպ Յիսուս իլէ հիւքիւմէթ սիւր. մէք : Վահի 20.4: Դան. 7.22: Ղուկ. 22. 29,30 :

բ. Թէվպէսիզ կիւնաճքեարլարա աղըս վէ ֆիզան : Մատթ. 24.30: Վահի 1.7:

գ. Ճանվէրին, քեաղիպ փէյղամպէլին վէ չէյթանըն տիւշմէսի : 2 թես. 2.8: Վա. հի. 19.20: 20. 1—3,9,10:

դ. Իսրայէլին Քանանա ալալէթ վէ իճ. թիմար. Բոմ. 11.26: Եսայի 25.9: Զաք. 8.7,8: Իսրայէլ պիւթիւն ազվամ իւզէ. ըրինէ եիւքսէլէճէք վէ թաղիզ օլունաճաղ , Եսայ. 49.22—23: Զաք. 8.23:

ե. Տիւնեամըզըն, մատաի այլմին, պէօ. յիւք լանէթտէն ազատ օլարապ , մահաու. տար վէ միւսմիր օլմասը , Թէքվ. 3.17—18: Բոմ. 8. 19—21: Եսայ. 32.15: 55.13: 65.25:

Իմաի Ալլահ պիզի վէ պիւթիւն մախ. լուգաթը կիւնաճըն լանէթիւնտէն խէլաս էթմէք իւզրէ Բապպ Յիսուս Քրիստոս թէզ կէօնտէրէճէք տիր : Պին երլըզ է. յամ պու օլաճաղ տըր : Վէ անաէն սօն. րա՝ օրատա առալէթ սաքին օլաճաղ օլան եէնի սէմա վէ եէնի զէմին խաղզ էտիլէ. ճէք տիր : Պինաէն ալէյ , սէվկիլիւլէր , չալըչալըմ քի, Օ կէլտիլի զէման պիզի զու. սուրսուզ վէ լէքէսիզ պուլա (2 Պետ. Գ.13,14:

ՍԻԼԷ ԷՕՄՐԻՒՆՏԷ ԶԷՎԱԼ

ԲԷԻՍ ԶԱՐԼՍ ԹՈՒՆԿ

[Մ. Ամերիգանըն Ուեսթերն Ռիզըրվ տար իւլ ֆիւնուսը ըէիսի Տօգ. Թուինկըն Ամերիգատա տիլէ հայաթընըն զէվալընա տալը նէշը էյլէտիլի պիր պէնտաէն աթիււզգիբը գըթալար իգթիպաս էտիլմիշ տիր:]

«ԲՍ.ՀՆԻՒՄԱ»

Ամերիգա էհալիսի արասընտա աիլէ հայաթընըն զէվալընըն սէպէպլէրինի պուլմադ իսթէր իսէք՝ էվվէլա կէրի՝ Իսլահ ը մէզհէպ զէմանլարընա կիթմէմիզ լազըմ կէլիւ։ Հէյէթ ի իծթիմաիյէտէ ֆէրտէ էն զիյատէ էհէմմիյէթ վէ նուֆուզ վէրմիշ օլան հարաքէթ ֆրօթէսթան Իսլահ ը մէզհէպի իտի։ Պու սատէճէ մէզհէպի պիր հարաքէթ տէյիլ իտի։ Օ տօղրուտան քիլիսէ իտարէսի ալէյհինտէ վուզու պուլան պիր ինգիլապ տալիս տէյիլ իտի։ Հէր նէ գատար էհլի քիլիսէ թարաֆընտան քիլիսէվի իտարէ ալէյհինտէ իգա էտիլէն պիր հարէքէթ իտի իսէ տէ, անտէ էսասի նիշանկեան ֆէրտի հայաթըն հիւրըիյէթի իտի։ Օ՝ ֆէրտին ֆիբը վէ ըուհանի հայաթը իւզէրինէ մէվճուտ օլան թէհաքիւմ ալէյհինտէ պիր փրօթէսթօ օլուպ, ֆէրտին ֆիբըրինի վէ գալպինի Գաթօլիքիլին վէ ումումի իման հիսսիյաթընըն ալէյհինտէ թահրէք էյլէտի։ Միւմթազ պիր սընֆըն էֆքեար վէ հիւքմիւնիւնէրինէ ֆէրտին էֆքեար վէ հիւքմիւնիւնէրիւմ էյլէտի։ Իսլահ ը մէզհէպ վէ Ինթիպահ ը ուլում ու ֆիւնուսն պիր արայա կէլէրէք եէնի պիր հիւրըիյէթ վէ թէհզիպի ֆիբը հասըլ էթտի, վէ պու շէյ ֆէրտլէրէ միւէսսէսաթտան տահա ազիմ թէհսիր իլլէթտի։ Կէրէք ինթիպահ ը ուլում ու ֆիւնուսն կէրէք Իսլահ ը մէզհէպ ֆէրտի հայաթը թէրֆի էթմէքլէ աիլէնին՝ հէյէթ ի իծթիմաիյէնին սօն ունսուրը օլտուղունա տալը էֆքեարը ֆէսիս էյլէտի։ Դիթապը մուգատտէսին ֆէրտլէրին էլինէ վէրիւմէսի,

Ինկիլիզ վէ Ալման գալմարա շախսի էֆքեար սահիպի օլմագլըզը, վէ հէր ֆէրտին քէնտի էֆալ ու սիյրէթի իլին քէնտիսի մէսուլ օլտուղունու թալիմ էյլէմիշ տիր։ Պաքօն վէ Տէ Գարթըն ճիւմլէ ի ֆէլսէֆէլէրի հէր առէմին հագիգաթը պիլզաթ քէնտիսի իլին արաշտըրմասը ֆարզ իտիլինի թէէքիտ էթտիլէր։ Միլթօն քէնտի էսէրլէրինտէ հիւրըիյէթ ի ֆէրտիյէնին պէօիւք էհէմմիյէթիւտէն պահա էտիյօր։ Լօք քէնտի Հալվաս (sensational) ֆէլսէֆէսինտէ տօղրուտան վէ հիւքիւմէթ հագգընտա եաղտըզը էսէրլէրինտէ տօլայըտան օլարագ ֆէրտի՝ հէյէթ ի իծթիմաիյէնին էն իւթ թապագասընա վազ էթմիշ տիր։ 18ինճի ասըն օրթասընտա ֆրանսըզ ֆէյլսուֆլար վէ պիլ խասսա Րուսօ, գատիմ ինկիլիզ ֆէլսէֆէսինէ իմթիսալէն ֆէրտի, քեաֆֆէի միւէսսէսաթ ը իծթիմաիյէնին մաֆէվլինէ չըգարմըլ տըր։ Ինթիպահ ը իւլում վէ Իսլահ ը մէզհէպ հարէքէթիւնին թէէյիտ էթտիլի պու թէսալվուրար եէնի Տիւնեայա ինթիգալ էտէրէք պիր սիյասի ճիւմլուրիյէթ վէ մէզքիւր ճիւմհուրիյէթտէն տէ իֆրաթ տէրէճէտէ ֆէրտիյէթ մէյտանա կէլտի։ Ամերիգա ինգիլապը մէզքիւր թէսալվուրաթը տէրէճէ թէէքիտ էթտի քի, անը հիւքիւմէթ ի իծթիմաիյէնէ էսաս տէյու թանըտը։

Աիլէ էօմիւնտէ միւշահատէ էտիլէն թէպէտտիւլին իքինճի սէպէպի թալիմ ու թէրպիյէ մէսլէյիմիզտէ արանմալը տըր։ Թալիմ ու թէրպիյէնին թէհսիրի ֆէրտիյէթ լէյհինտէ տիր։ Սալը միւնասիպէթլէրտէ ֆէրտլէր աիլէ վէ հիւքիւմէթ իլին տիրլէր, լաքին թալիմ ու թէրպիյէնէմրինտէ աիլէ վէ մէքթէպ ֆէրտ իլին տիր։ Խանէտէն խարիճտէ օլան շէյլէրէ նազարը տիգգաթ ճէլպ էտին մաթպուլաթ տալիս խանէ տէրունինտէ մէվճուտ շէյլէրէ չօգ էհէմմիյէթ աթֆ էտիլմէմէսինէ պատի օլույրլար։ Թաիֆէ ի նիսանըն էֆալ ու

հարաքէթէրի տէ անլէրին մէվգիինճէ պիր ինգիլապ մէյտանա կէթիրմիշ տիր : Սօն 50 սէնէ զարփընտա գատընլար ա-
րասընտա մէյտանա կէլէն ազիւմ իւթիգ-
լալ մէյլի, անլէրին աիլէ էօմրինէ տօղրու
հիսս ի մէրագլարընը հքսիլթմիշ տրը : Ան-
լէրին տաիրէ ի ֆաալիյէթէր տահա զիյատէ
մանատար պիր հալ քէսպ էթմիշ տիր :
75 սէնէ ագտէմ նիսա թաիֆէսի իչիւն
աիլէ վէ մէքթէպտէն մատա պիր մէշ-
ղուլիյէթ տաիրէսի հօգ իտի : Էլնէվմ իսէ
անլէր սայքի հէր տաիրէյէ էլ աթմըշ վէ
ախզը մէվգի էթմիշ տիրլէր : «Թաիֆէ ի
նիսանըն հուգուգը» պու կիւն մուհիմմ
պիր մէսէյէ օլմուշ տրը : Պու հարէքէթ
ֆիլվազը զայէթլէ շայան ը թագտիր տիր :
Լաքին օ՝ ֆէրտիյէթ լէյհինտէ, ֆէրտի
հուգուգ լէյհինտէ օլան պիր հարէքէթ
տիր : Պու վասըթա իլէ ագտէմճէ ֆա-
միլեատա էրքէյին տէրիւհտէ էթտիյի պիր
թագըմ ֆարզ վէ մէսուլիյէթէրի էլնէվմ
նիսա թաիֆէսի տէրիւհտէ էթմիշ տիր :
Պու հարէքէթ խայրը վէ ազիլանէ օլմա-
յօր գանըլընտա տէյիլ իմ, լաքին տէյօ-
րում քի՝ պու եօլտա ֆէրտին եիւքսէլ-
մէսի, վէ տօլայրտան օլարագ աիլէնին
ղէվալը վուգու պուլմագտա օլմուշ տրը :

Աիլէ էօմրինճէ զահիր օլան թէսէննիին
պիր սիկէր սէպէպի տաիս իճթիմաի վէ-
զաիֆ վէ թէէհհիլլէ տաիր ճարի օլան էֆ-
քեար տրը : Պու կիւն կէրէք էրքէքլէր կէ-
րէք գատընլար՝ գատիմտէ օլտուղու մի-
սիլլու իզտիվաճը պիր ֆարզ ատտ էթ-
մէյօրլար : Չօգլար խուսուսա չօգ էրքէք-
լէր իչիւն պէքեար էօմրիւ՝ էվլի էօմրինտէն
տահա գօլայ կէօրինիլյօր : Իզտիվաճ էօմ-
րինիւն զէվճ վէ զէվճէ իւհտէսինէ իճապ
էթտիրտիյի վազիֆէլէր, պիլիսասա սուրէթ ի
միւնասիպէտէ էվլատ փէրվէրտէ էթմէք
ֆարզը էօմրիւ զայէթ ազիւմ մէսուլիյէթլէր
ալթընա գօր : Ֆիլվազը թէէհհիլլ վասըթա-

սըյլէ էօմր զիյատէ սէֆալը, զիյատէ շէն վէ
տէյէրլի օլուր, ֆագաթ մէսուլիյէթլէր տա-
լի զիյատէ մուհիմմ վէ եօրուճու օլուրլար :
Պու նէվ մէսուլիյէթլէրի հիսապա ալա-
րագ չօգլար զամիր նօգթա ի նազարընտան
էվլէնմէքտէն իճթինապ էտիյօրլար : Աիլէ
ուսուր վէ վէզաիֆի իլէ մէրպութ օլմա-
տան իսէ միւսթագիլէն իչլէյիպ պէշէրի-
յէթէ ֆաիտէլի օլմաղը թէրճիհ էտի-
յօրլար :» Մուհարրիր պալատէ մէգքիւր
սէպէպլէրտէն տօլայը Ամէրիգատա աիլէ
էօմրինիւն զէվալա եիւզ թուլթմըշ իտի-
յինտէն պահս էթտիքտէն սօնրա իլալէ-
թէն տէյօր քի, «Էլան աիլէ էօմրինիւն
մէվգիի էֆէնտիմիզին զէմանընտա եէհու-
տի ֆամիլեալարըն հալինտէն՝ եախօտ
Խրիսթիյանլըղըն իլք ասընտա Եունան
եա Բօմալլարըն աիլէ էօմրինտէն խայ-
լըճա եիւքսէք տիր . լաքին եինէ տէ ա-
րամըղտա (Ամէրիգա) աիլէ էօմրինիւն
մէվգիի 250 սէնէ էվլէլ օլտուղունտան
չօգ էտնա տրը :

Իմտի նէ՞ եափըմալը տրը : Պու
հալըն տէվասը՝ զէմանը գատիմ ուսուլ-
լարընա թապի օլմագ տրը : Թէէհհիլլ
էօմրինիւն վէ չօճուգ փէրվէրտէ էթ-
մէքլիյին մուգատտէս վազիֆէլէր իտիյի
անլալըմալը վէ թէէյիտ էտիլմէլի տիր :
Գաթօլիք քիլիսասը իզտիվաճ էօմրինիւ
թէէմին վէ իպգա էթմէք իչիւն ֆրօ-
թէսթանլարտան զիյատէ իշ կէօրմիւշ տիր :
Աիլէ էօմրինիւն մուհաֆազասը էմրինտէ
էն մուհիմմ ունսուր թէգէվլիւճ էտէն
ֆէրտլէրին շախսի ահտը վէ վատը տրը :
Պու խուսուս՝ նիքեահ իչիւն գօնուլան շէրի,
իճթիմաի վէ մէզհէպի գավանին վէ լու-
սոււտան փէք զիյատէ մանատար վէ նա-
ֆըղ տրը : Իզթիսատ, շէհվէթ եա սաիր
սաիգալար իլէ ագտ էտիլմիշ օլան թէէ-
հիլլէրին ազըպէթի ուսուլմէն խարապիյէթ
տիր : Լաքին մուհապպէթ իւզէրինէ միւհս-
սէս օլան թէգէվլիւճլէր պագի, ուլլի վէ

չայանք զըպթէ օլուրար: Պու նէվ իթ-
թիհատը պէյթիյէլէր ըուհանի տիրէր:
Անլէրտէ գալպ, ֆիքր, իրատէթ վէ զամիր
իթթիհատը վար տըր: Անլէրտէ հագիգի
միւսավաթ զահիր օլուր, հանի զէվճէյնտէն
հէր պիրի միւսավի հուգուգա մալիք օ-
լուր: Պէօյլէճէ մու հապպէթ իւզէրինէ թէհա-
սիւս էթմիշ օլան իղտիվաճ վասըթասըլէ
զէվճ վէ զէվճէ՝ ինտան իչիւն գապիլ օլան
էն ալի տէրէճէյէ վասըլ օլապիլիլէր: Ճօն
Սթիւրթ Միլին պույուրտու զու իւզրէ հա-
գիգի իղտիվաճըն իտէալը պու վէ հալը-
նըլ պու օլմալը տըր: Իզալիւաճ հագգըն-
տա պուհասան զայրի թէսափուր պէյան
էտէն աաէթէր, միւէսաէսաթ վէ հէյէթի
իճթիմաիյէլէր, հէր նէ չէքլտէ տէ զահիր
օլալար, ֆարգ էթմէլ, գատիմ պարպար-
լըղըն պաղիյէլէրի տիրէր: Ճինս ի պէչէր
արաւընտա ախլաղի թէճէտաիւաիւն պաշ-
լամասը՝ պու իճթիմաի ալաղալարըն էն
էսասիսի օլան աիլէնին միւսավի աաալէթ
գաիտէսի իւզէրինէ թէհասիս էաիլիպ թա-
լիմ ու թէրպիյէ վէ հուգուգա պիրի
պիրէրինէ միւսավի օլան զաթլարըն հէք-
տիկէրինէ աօղրու էն գուվլէթի իշթիրաք
փէրվէրտէ էթմէյի էօյրէնաիլէրի զէման
վուգու պուլաճագ տըր:»

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆԸՆԸՆ ԳՈՒՎՎԷԹԻ

ՄՐ. ՈՒ. ՊՐԱՅԸՆ

Միլի ումուրը սիյասիյէտէ պուլուն-
տուղում ուզուն միւստէթ զարֆընտա,
փօլիթիգի ըադիպ վէ խասըմլարըմ թա-
րաֆընտան պու նէվ նութղլարը քէնաի
մէնֆաաթըմա խըտմէթ էթտիրմէյէ չա-
լըչըյօրըմ տէյու իթհամ օլունմամագ իչիւն
տինի պահալար հագգընտա խիթապէթտէ
պուլունմասըմ: Պու նութղլում խուսուսիյէ

տինի խթիհա էտէնլէր իչիւն տիր: Տին
թապիաթտան գօրգմագ տէյիլ, գուվլէ-
թիմիլին մահոուտ օլուպ՝ եինէ տէ պի-
ղիմ էպէաիյէթ քէնարընտա տուրտուղու-
մըզա միւթթալի օլմագ տըր: Ատէմ վէ
Խալիգ արաւընտաքի ալաղա էօմրտէ էն
մուհիմ խուսուս տըր, վէ Թօլթօնըն պէ-
յան էթտիյի կիպի, ախլաղ պու ալա-
գանըն չէքլի զահիրիսի տիր: Տինի պիր
էսաս օլմատըգճա ախլաղ իմքեանսըլ տըր:

Տինին հայաթը պէչէրտէ էն նաֆըլ
պիր գուվլէթ օլուպ, էօմրիւն մուվաֆ-
ֆադիյէթի տնըն նուֆուղունըն, գուվլէ-
թինին պէգաալըյէ հուսուլիէղիր օլուր ի-
սիյինի սիղէ թէհիտ էթմէք իսթէրիմ:
Եալընըլ գօնչուսու քէնաինէ պազար ի-
քէն տնը խօշուտ էթմէյէ չալըչան պիր
ատէմ՝ գօնչուսու արգասընը տէճնտիլիւ
կիպի օ մէսլէյինի թէրք էտէր: Ախլաղ
ինտանտա թէհամիւլ գուվլէթի տիր,
վէ ինտան պուլըն իչիւն Խալիգտէն սու-
տուր էտէն տախիլի գուվլէթէ միւհթաճ
տըր: Տինտէ միւշքիլաթ վար, լաքին տի-
նի մահվ իլէ օ միւշքիլաթտան գաչա-
մաղըն: Պէն մէքթէպտէ իքէն պիր սկէպ-
սիլ իտիմ վէ խըլգաթ թալիմաթընը միւ-
թալաայա գալգըշտըմ: Էփէյի տօլաշաղ-
տան սօնրա էնճամ Թէքլինտէ՝ «Ալահ
իպթիտատէ սէմավաթ ու զէմինի խալգ
էյլէսի.» իպարէսինէ թէսաաիլի էթաիմ.
օ վագթ «իպթիտա» տէն տահա էօթէյէ
աիս պիր թալիմաթ պուլմայա չալըշտըմ:
Պիլա չիւպհէ իպթիտատէն էվլէլէ աիտ
պիր թալիմաթ հօգ տըր: Պէն խըլգաթըն
արգասընտա տուրան պիր Խալիգ գա-
պուլ էտէրիմ, վէ հիչ պիր քիմնէ Եէհու-
վա հագգընտաքի իմանըմը սարսամագ:
Ինտանըն հայվանտան իլէրի կէլտիյինէ պէ-
նի իգնա էտէմէզսինիլ, Պագաթ օ իթի-
գատա գափըլըլ պիրի իլէ տէ միւնաղաա
էթմէմ: Էյէր պիր աաէմ քէնաի էճտա-
տընը մայմունա գատար իղլէիլպ կէօ-

Թիւրմեքտէ պիր քէյֆ հիսս էտէրսէ , պէն պէնիմքինի Խալիքտէն զայրիսինէ իզլէմէմ : Տարվին գավլը էսրար քէյֆ վէ իզան էթմէյիպ , անճագ հայաթըն պու սէյյարէտէ էլան մէվճուս օլտուղունը ֆարզ իլէ իչէ պաշար :

Պէնիմ իչիւն Ալլահըն ալէմի խալզ էթտիյինէ ինանմագ՝ անըն հայաթը հասըլ էյլէմիշ օլան պիր Թօխում խալզ էյլէմէսինէ ինանմագ գատար գօլայ տըր : Հէր հանկը պիր Խրիսթիյան Թալիմաթընը գապուլ էտէրէք էսրար վէ մուճիզէտէն գաշամազսընը : Հէր սապան Բապպըն օ կիւն նէ եափմագլըղըմը իսթէտիյինի անլամամ լազըմ կէլմէզ : Պագ՝ երլարըմ նասըլ զապթ էտիլմիշ , Թէլիզ Թէլէղրաֆի նասըլ աճաիւլաթ իճրա էտիյօր : Պունլար պին սէնէ էվվէլ վուգու պուլըն օլսալար իտի , Գիթապը մուգատտէսաէքի վագըալարտան պազըսը կիպի պիզէ իւքեանսըլ կէօրիւնէճէք իտի : Անլայապիլտիյիմ իչիւն Թապիւթըն գաիտէլէրինէ ինանըյօրըմ , իմաի նիչիւն այնի գուվվէ ի մուհաքէմէյի յօրինէ Թաթպըզ էթմէյէյիմ :

Նիչիւն հայաթըն էսրարընա շիւպհէ էաէյիմ : Եալընըլ էօմր աէյիլ , ինսանըն ալագատա պուլունսուղու հէր շէյ էսրարէնիլ տիր : Մուհապպէթի ալ , անը Թարթամազսըն , վաթանփէրվէրլիյի ալ , անը Թալիֆի էաէմէզսին , պունլար հէփ էսրար տըր : Պահար մէվսիմինտէ գարըն էրիմէսիյլէ Թարլալարտա սըչրայըպ պէօյիլէն նէպաթաթըն սըրընը քի՞մ անլայապիլըր : Վէ պիր ատէմ անըն պէօյիլմէսինն էսրարընը անլամաուրգճա էէմէստէն իմթինա էտէրսէ էօրիւր : Լաքին կէօրիւնիւյօր քի՞ էսրար Թաամ օսասընտա տէյիլ , եալընըլ քիլիսատա մէվճուս տըր : Վէ պէն քի՞մ իմ քի , մահաուս ֆիքրիմ նամահաուտը անլամաղա չալըսըն :

Տիւնեա իչիւն սուլըն էսրարընը Թաթիֆ էթմէք լազըմ կէլմէզ , սուլըն սու

օլտուղունը պիլմէք քեաֆի տիր : Ալլահըն պիլէ քէյֆ էյլէտիյի հագիգաթլար օ հագիգաթլարը իհաթա էտէն էսրարտան զիյատէ չայանը իթիմասա սըրլար : Նէֆուփէրէսթ , տիւնեէվի պիր ատէմին նաղիք վէ հալիմ պիր ատէմէ Թէպտիլ օլմասընտան զիյատէ աճաիպ նէ՞ վար : Խօտփէսէնտ ատէմին գալպինին Թէպտիլիյլէ միւճիզէլէր վուգու պուլտուղու հալտէ , նի՞չիւն 1900 սէնէ էվվէլ վուգու պուլան միւճիզէլէրէ ինանմագաուս Թէրէտտիւս էտիլիյօր :

Քրիստոսըն քէֆարէթինի ալ վէ կէօրէճէքսին քի գուրպան՝ հայաթըն գաիտէլէրինտէն պիրի տիր : Լինքըն «Գուրպան իլէ սաթըն ալընմամըլ պիր պէրէքէթ եօգտըր» տէյու պէյանը էֆքեար էյլէտի : Հայաթլարընը գուրպան էտէնլէր՝ էօմրաէ տահա պէօյիւք շէյլէր պուլուրլար : Նէֆսիմիզի ունութմագլէ տիր քի լայէմութլուղու գազանըրը : Հէր պիր ատէմ քէնաի քէնտինի Թէճրիպէ էտէրէք , հագիգի Խրիսթիյան օլուպ օլմասըղընը անլամալը տըր : Ինսան Քրիստոսըն սալահ վէ կիւնահսըղըղընա պագըպ» կէօղլէրինի կէրի քէնտիսինէ չէվիրտիյինտէ քէնտիսին Թէքրար սօղմագ կէրէք իտիյինի ֆէհմ էտէր : Ինսան Յիսուստա օ պէօյիւք աֆվքեանիլէք բուհունու կէօրմէմէք էաէմէզ , օ խաշ իւզէրինտէ պիլէ «Անլէրէ աֆվ էյլէ , զիրա նէ եափաղըլարընը պիլմէզլէր» տէտի :

Օ՝ տիւնեայա եիւզ պինլէրին Թաղիպ էյլէտիյի իմանըն Թէմէլի օլան մուհապպէթի կէթիրտի : Պունու նասըլ Թէֆսիր էտէրսին , ինանմագ՝ Թէֆսիրտէն տահա գօլայ տըր : Պաշգա տիյարլարտա եօլճուլըլ էտիպ Յիսուսըն տինինն Շարգ տինլէրինէ գարչը մուվաֆֆաղիյէթինի միւշահատէ էյլէտիյիմտէ , իմանըմ փէք զիյատէ արթար : Պիր չօգ հիւքիւմէթլէր վար , լաքին «Սէլամէթ մէլիյի»նին մէլէքիւթիւ ճիւլմէսինն ալաուր տըր : Հէր գալպ

սէլամէթ արար վէ պու սէլամէթի էլտէ
էթմէք իչին նիչէ վասըթալար գուլա-
նըլմը տըր: Սէրվէթ իսթիհասըլլէ սուհ-
ու ասայիշ արայանլարա պագ: Սէվինիրիմ
քի փէտէր՝ սէլամէթ վէ գալպ ըահաթըլ-
ղընը սէրվէթէ մէրպուլ գըլմամը տըր,
հօգաս չօղլարը պունտան մահրում գա-
լաճագտը:

Յիսուսն «Սէլամէթ մէլի» թէսմիյէ
օլունմաղա հագգը վար տըր, չինքի էօմ-
րիւմիւղին՝ Գատիրի մութլագըն նազարը
թահթընտա օլտուղունու պիզէ քէնտի
թալիմ էյլէտի: Ալլահա իման վասըթա-
սըլլէ տիննեայա պախշ օլունան սէլամէ-
թի քիմ հիսապ էտէպիլիր: Մէզարտան
էօթէտէ պիր էօմրին մէվնուտիյէթինէ
իմանը պիզէ օ վէրտի: «Գօնչունու քէն-
տին կիպի սէվէսին», գախտէսի էն միւէս-
սիր պիր մայար տըր, վէ «Սէլամէթ մէլի-
յի»նին մայարընըն թէէսիրի օլմատըգճա
հիշ պիր մէսէլէ թէսվիյէ էտիլէմէզ: Տին՝
հալընըզ սէլամէթ կէթիրմէզ, անճագ
հէր քէսէ եէվմի վաղիֆէլէրինի իճրա է-
տէպիլմէք իչին ճէսարէթ վէրիր:

ԹԷՍԼԻՄԻՅԷԹ

Ջօպանլար հէք նէ գատար տիգգաթ-
լա սիւրիւլէրինէ մուգայլէտ օլտալար, հէր
սիւրիւտէ մութլագ պիր էօլմիւշ գուզու
պուլունուր, վալիտէյն էվլատլարընը նէ
գատար տա մուհաֆաղա էթսէլէր՝ հէր օ-
ճագ պաշընտա մութլագ պօշ պիր սան-
տալէա պուլունուր: Քիւրէի հալմալը
տախմա էօլմէք իւզըն օլանլարա սէօյլէտի-
յիմիզ վէտա քէլամլարը իլէ վէ էօլմիւշ
օլանլար իւզէրինտէ էթտիյիմիզ ֆէրհատ
սէտալարը իլէ աքս էստաղ օլուր. վէ Բա-
քէլլէրին գալպի էվլատլարը իչին ֆիղան
էտիպ թէսէլլի պուլմազ:

Լաքին տապը էյլէ: Պու շէտիա քէ-
տէրլէր հէփ եէրտէն պիթմէյօրլար, ան-

ճագ սէմալի պէրէքէթլէր պու մուզլիմ
գըյաֆէթլէ պիզէ արզ օլունույօրլար:
Բութուպէթլի զէմինին սիս վէ տիւման-
լարը արասընտան պիզէ տօնուգ ճէնազէ
մուլլարը կիպի կէօրինէնլէր պէլքի սէ-
մանըն փարլագ շէմալարընըն ուզագտան
աքս էթմէսի տիրլէր: Հագիգաթը հալ-
տա էօլիւմ տէնիլէն շէյ հօգ տըր: Պիզէ
էօլիւմ կէօրինէն անճագ պիր նէվ հիւ-
լալ տըր. պու զէմինի հայաթ սէմալինին
հալլուտա տըր, վէ էօլիւմ անճագ պիր
գալիու տըր:

Պիզիմ սէվկիւլիւ ճիկէրիարէմիզ տա-
խի էօլմիւշ տէյիլ, անճագ էօթէտէքի
մէքթէպէ կիթմիշ տիր, օրատա, քի ար-
թըզ պիզիմ վիգայէմիզէ միւհթաճ ալէյիլ
տիր, օրատա Յիսուս սալթանաթ էտէր:
Պիզիմ պուրատա էօլիւ թէսմիյէ էթտի-
յիմիզ, օրատա թէճրիպէ վէ կիւնահ լէ-
քէլլէրինտէն արի օլարագ մէլայիքէնին
թահթը նազարէթինտէ հաշայօր: Պիր
ազտան անը կէօրէճէյիլ, լաքին արթըզ
պիր չօճուգ կիպի տէյիլ, անճագ փէտէ-
րին գօնագլարընտա եէթիշմիշ պիր նէվ-
ճիվան հալինտէ անը տէրաղու էտէճէյիլ:
Օրատա օ սէմալի լիպապար կիյինմիշ, վէ
րուհըն նէմասընտան հասըլ օլան հէր պիր
հիւնն իլէ թէյլէին էտիլմիշ օլաճագ տըր:

Վագասա ուզուն վագթ զապթ էտէրէք
պատարըղըմըլ խէլէճանըմըլա պաղէն
գալպիմիզ տայանամայարագ հիսսիյաթը-
մըլ ըահաթսըլ տէրհա կիպի գալգար,
վէ տէրին ինիլթիլէր իլէ թէլաթիւմ է-
տէր իսէ տէ, պիզ տէրհալ տուլղուլարը-
մըլ թէպըն էտէրիզ վէ տէրունիմիզտէ
գայնայան քէտէր հէյէճանընը կիլլէմէյէ
տէյիլ, անճագ անը թագտիս էթմէյէ
չալըլըրըլ:

ԼՕՆԿՅԷԼՕՈԻ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՀԱՅ ԳԻՒԽՍԱՍԸՆԸՆ ԽԻՒՂԱՍՍ Ի ԹԱՐԻԽԻ

ԵՂԻԱ ԷՖ. ՊԷՇԵՍՆԻԼԵԱՆ, ՄԱՐԱՇ

7.

Ելպէթթէ շունը տէմէրիյիւ քի, օլ գատիմ տէհրէրէ մախսուս տինի հանլըլ պիր անլայըլտան նէշէթ հաէն պիր թէր-թիպ — կաւասկոսնուքիւն — Խրիսթիյան թալիմ ու թէրպիյէսինին խէլաս հաիծի թէհսիւրինի խայընա մուաթթալ գըլմըլ տըր: Օլ ալթիւսթիւք վէ մուզայագա տէհրէրինտէ՝ վանիլար վէ կոռասնոցլար էն էմին մէլմալար օլուպ, էն նէհիպ վէ տինտար ըուհլար, էն զէքի վէ միւթէլլաա ոահիպի զաթլար պիթթապ քէնտի արամկեահլա-ընը մանաթըր տիվարլարը իշինտէ արար-լար խտի: Լաքին հազըզ քի անլէրին ամէլի հօմրէ պիր խայըլարը գալմալ խտի: Չօզլար զէվգիւէրէսթ պիր աթալէթէ հիւքմ օլու-նարադ, ճէսէս վէ ճան իլէ հէլաք օլուր-լար վէ հախսոտ հիշ տէյիլ խտէ, ատի է-հալի արասընտա գալարագ օլաճագլա-ընտան էքսիք ֆախտէլի օլուրլար խտի: Պունտան մատա, միլլէթին էն ալա գըսմը էրկէն գալարագ, էհալի՝ իրտի թէքեամիւ-լին մէյլէլէրինտէն մահրու՝ պրագըլըր խտի: Փագաթ ունութմամալըլըլ քի իշ-պու պէլիյէ Հայլար արասընտա՝ Լարպ Խրիսթիյանլըլըլ իշինտէ, պախուսուս Լա-թին էվրօփատա օլաուլու գատար հայը-լըպ միւհլիք օլամամըլ տըր:

Պիր գաշ սէօզ տախի Հայաստանտա ըէսմի քիլիսէվի մէզհէպ թանըլանտան զայրի օլան գանըլ վէ թարիգաթ հագ-գընտա սէօյլէմէք իգթիզա ի հալտէն տիր: Հայաստան մէվգիլի իճապընտան օլարադ, սիյասի արպէտա մէյաանը օլտուլու կիպի թա գատիմաէն տինի արպէտա մէյաանը տախի օլա կէլմիշ տիր: Օրատա հաթթա ֆուլթիւրէսթ տինլէր եէքսիկէրիյէ թէ-

մա՝ վէ միւսատէմէյէ կէլմիշ տիրէր: Կէլլէր՝ Հայկ իլէ Բէլին ճէնկի մատալընը հէրլի ֆուլթիւրէսթիւք իլէ ճէնուպտէն թէհարիւլ հաէն Սէմիթիք ֆուլթիւրէսթ-լիք արասընտա պիր միւհահէտէ տէյու թէֆսիր հաէր: Եէհուտիլիյին Խրիսթի-յանլըլտան էվլէլ, վէ Խրիսթիյանլըլըն հեռէսկիոսակաւն շէքլինին՝ Օրթօաքս շէք-լինտէն էվլէլ Հայաստանա կիրմիշ խտի-յի միւսպէթ վազըլար տըր: Գօնիպիյ-լին գըլասընճա Հայլարըն Գրիգոր Լու-սաուրիչտէն ագաէմքի Խրիսթիյանլըլը՝ Որդեգրակաւնուքիւն (adaptionism) նէ-վինտէն իմիշ: Պու սահիհ օլմատա պիլէ՝ Մարկիոնլըլ, Բարդեժանլըլ վէ Մանի-քեանլըլ կիպի հեռէսկիոսլըլըլըլ օլ իւք ասըլարտա Հայլար արասընա տուխուլ է-տէպիլմիշ խալքէրինէ թարիլի խպաթլար վար տըր: Լաքին Հայաստանըն սըֆէթ ի մախսուսէսի օլան հեռէսկիոսլըլ, (տահա սօղրուսու իլթիլաֆ) Պաւլիկեանլըլ վէ անըն տէվամը օլան թոնդրակեցիլիք օլ-մուշ տըր, քի օն տօղուլունըլ ասըլըն իւք նըմֆընտա ֆրօթէսթանլըլըն Հայլար սըրա-սընա տուխուլունա գատար քէնտի այըլ մէվճուտիյէթինի հըֆլէ հաէպիլմիշ տիր: Զիրա Հայ քիլիսատը հիշ պիր վալլթ Հա-յաստանտա օլան ֆըրդալարը պատորա-ճալ գատար գուլլէթի օլմամըլ տըր: Միւպահէտէլէր, մէհլիս գտարլարը, թէատ-տիլէր օլմատը տէյիլ, լաքին տախիլի վէ խարիծի ահվալը սիյասիյէ Հայ քիլիսա-սընըն ֆափամիլիք հա հաթթա Օրթօաքս քիլիսանըն մալիք օլաուլու նուֆուլ ու վէտաթէ մալիք օլմասընա միւսատէն էթ-մէմիշ տիր:

Իշպու զայէթ նագըլ իճալըլմըլըլ շու պիր գաշ միւթէլլաաթ իլէ խիթամա կէ-թիլէլիմ: (1) Հայ քիլիսատընըն ուսուլը խտալէսի գաթի օլմայըլ, իլլա էլաաթիք վէ եէնի եէնի մուհիթէ կէօրէ միւթէ-պէտալ պիր խասսիյէթէ մալիք տիր: Պի-

նաէն ալէյն թէճէտաւաւունէ իւմիտ նիւ-
ալթէն չօգ տըր : (2) Հէմ տախի Գիթապը
մուգատտէսին , քէզալիք սաիր մէզհէպի
մուհարրէրաթըն (խուսուսու միւճատէլէ բու-
հունտան պէրի , կէնիշ բուհյու մուհար-
րէրաթըն) մէշգ ու նէշրինէ Հայ քիլիս-
սինտէ տախմա սէրպէսթ մէյտան վէրիւ-
միշ տիր : (3) Թա իւքինտէն պէրու քիլի-
սատա աշխարհակաւնլարըն բէյինէ է-
հէմմիյէթ վէրիւմիշ օլաուզուհտան , անըն
էհալի քիլիսատը մագամլնտա տէվամլնա
իւմիտպար օլաուլիլիլի :

*
*
*

Հայ քիլիսատընըն թարիխի իշխն
Չամչեանըն իւշ ճիւս «Հայոց պա-
սնոքիւն»ը հալա գըյմէթի հալա տիր :
Միւքիսեպեկ Աբր. Մուրատեանըն «Պասսի.
Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեց-
ւոյ» էսէրի միւճմէլ վէ խթիմալա կէ-
լիշիր պիր էսէր իսէ տէ , պիր ալ թա-
րափկիրանէ եազըլմիշ վէ չօգ նօգթալարը
թաւհիհէ միւհթաւ տըր : Պու ինթիյաճը
Կէլցէրին «Համալուս Պասսիոքիւն Հայոց»ը
(Վիէննա) պիր տէրէճէյէտէք տօլաուլըր :
Լաքին միւքէմմէլ , մէվսուգ վէ միւթէմէտ
պիր Հայ քիլիսատը թարիխի տահա պիր
եազան արայօր : Ճալիպի մէրապ Պաւրիկ-
եանըլ ֆըրգատընըն թարիխի իշխն նէսն-
տէրին վէ Ֆիլիի Շաֆըն քիլիսա թէվա-
րիլէրի իլէ Գօնիպիյրին Բաւնալի ճշմար-
տութեան (Key of Truth) քիթապընա
միւրաճաթթ օլաւնապիլիլի :

Ս Օ Ն

ՄԱՆԻԻՄԱԹԵ ԱԵՆՆԻԹԵ

—Եազընտա Փարիզաէ թէէսիս էաի-
լէն հալատա տէյր ու սէֆաին մէքթէպի
ֆէննի ալէմաէ շայանը տիգգաթ պիր
վազըա տըր :

Պու պէյիւք միւհասէսէնին խըտմէթի

իքի տիր : Էվվէլա՝ հալատա տէյր ու սէ-
ֆաին իշխն նիյամի թէճըրպէլէր վէ թէ-
հարրիլէր եափմադ իւզըրէ մագսէտէ մուվա-
ֆըգ տախմի պիր մահալ պուրունմուշ օլաւ-
Սանիէն՝ պու միւհասէսէ՝ եէնի վլան սը-
նամագ խթէյէն , ամէյի թէրթիպլէր էյ-
րէնմէք տըրու էտին ճիւմլէ միւհէնաիլէրէ
աշըգ օլաճապ տըր : Պու մէքթէպին վլանը
մէշհուր միւհէնաիս Մ. Հիւհօն թարաֆըն-
տան թէրթիպ էաիլմիշ վէ մէվգի ի իճ-
րայա գօնուլմուշ տըր : Պու խուսուսու
էն միւշքիլ մէսէլէ , հալանըն մուգալթմէ-
թինի , վէ պու մուգալթմէթի խտարէ էյ-
լէյէն գախալէրի քէշֆ էյլէմէք տիր :
Պու շէյի անյումագ իշխն ուֆապ տաիրէ-
լէրտէ թէճըրպէլէր եափըլաճապ տըր :

—Կէլէն Յուլիս ալընտա Վօլինկթօն փա-
թէնթ խտարէխանէսինտէ պիր միլիօնընճը
փաթէնթ վէրիլմիշ տիր : Ինկիլթէրաուտա
վէ Ֆրանսաուս փաթէնթլէրին սայըսը եա-
լըմշար միլիօնտան էքսիք տիր : Ալմանիս
վէ Պէլճիգա իսէ անճապ բուպ միլիօն փա-
թէնթ վէրէպիլմիշէր : Մ. Ամէրիգ տաու
իւք փաթէնթ 1720տէ վէրիլաի , այնի սէ-
նէտէ բէիս Վօլինկթօն թարաֆընտան իս-
զա էաիլմիշ իքի փաթէնթ տահա վէրիլ-
տիր : 1836տա պիր փաթէնթ խտարէխանէսի
թէէսիս էաիլաի , 1720—1836յա գատար
օն պին փաթէնթ վէրիլմիշ տիր , շիմաի
սէնէտէ թագրիպէն օթուզ պին փաթէնթ
վէրիլմէքտէ տիր :

—Թիւօ հիւմմասընա գարչը աշըլամուդ
տէվաթը՝ պիր Ֆրանսուզ տօղթօրըն իճաուր
խաի իսէ տէ , Ամէրիգա վէ Ինկիլթէրա
օրտուլարընտա մէգքիւր աշը ուտուր զա-
պուլ օլաւնուզ գալանըլմասըլճա , Ֆրան-
սու քէնտի ադքէրլէրինի օ Խօյա թէտալի
էթմէտի : Պու ուտուլ Ինկիլթէրա օրտու-
տանտա , խուսուսու միւսթէմլէքէտէ չիշէք
աշըսը գատար գալանըլըյօր : Մ. Ամէրի-
գա օրտուսունտա Թիւօյա թուլու-
լանըլըն ատէտի պու աշը խթիմալընտան
էվվէլ օլանըն ալթըտա պիրի տիր :

ՔԻԼԻՍԷԼԵՐՏԵՆ

ՄԵՐՔԵԶԻ ԹԻՒՐՔԻԱ

ՄԻԻԽԹԵԼԻԹ ՄԵՂԼԻՍԻՆԻՆ ՐԻՓՕՐԹՈՒ

3.

Մեքիսպիտի իրքիմասը.—Շու սօն սէնէ վէ ալարսա «Մէքթէպլէր Իթթիհասը» մէսէյէթի ֆիլ-քիլէրէ վէ ճէրիտէլէրէ ուղ քէրէսթէ վէրմիշ օրուպ, իշպու գօնֆէրանասա էն զիյատէ ճալիպ ի տիգգաթ ու էնէմիլէթ պիր մատտէ հալընտա պիր պիւթիւն ճէլսէյի իշպալ էթմիշ սիր:

Մատտէնին էնէմիլէթ վէ նապիթիլի կէօղ էօնիւնտէ օլարազ միւմքին օլան էն միւնասիպ թարղ ու իֆատէլէր, վէ իթիտալ ը տէմ իլէ միւղաքէրէ էտիլմէսինէ տիգգաթ էտիլիպարատա պիր սէօլէնիլմիշ օլան պիր գաշ իպարէլէր միւն-թէսնա օլարազ, մէսէլէ ֆէնի պիր սուրէթտէ միւղաքէրէ վէ թսամիգ էտիլմէքտէ օլտու: (*)

Ումոււմ հէյէթ Իթթիհասըն էյի վէ տը-զուլու իտիլնի տէրհալ գապուլ էթտիքտէն սօնրա միւղաքէրէ՝ Շու հալ ու քէյիլէթլէրտէ պու կիպի պիր չէյ ֆատիտէլի վէ միւնասիպ մի տիր, սիւսլը էթրաֆընտա տէվը էյլէսի:

Մատտէ 3—3½ սաաթ գատար միւղաքէրէ էտիլտիքտէն սօնրա, մէսէլէ պէշ աղատան ի-պարէթ պիր գօմիտիօնա թէվտի էտիլիպ, մէզ-

(*) Մարաշտան Բիւզանդիոնա պէնտ կէօնտէ-րէն մուկաիրին հազարըր էա կէօրտիլի իտի-լաֆը հազիգաթ սըր: Գօնֆէրանսըն քէնտի-լէրճէ հալաթի տիր տէյու հիտ էթտիքլէրի պիր էնէմմ մէսէլէնին միւղաքէրէսինի օլ գատար թէմքին վէ հիւրմէթ իլէ իճրա էթմէլէրի շայանը թագաթի ստտ օլտնոսլը:

Մուկալիր էֆէնտիլնին անը որրֆ տտալէթ վէ խուսումէթ րէնիլլէ կէօրմիտի, վէ հաթթա «ազ գալոր ֆէնա նէթիճէլէր զուհուր էտիլօր իտի» տէմէսի քէնտիլնին կէօղիւլիւնին օլ րէնի-տէ օլտուլունա տէլալէթ էտէր: Պա խուսոււ օլ էֆէնտի պիլմէլի իտի քի պիր հէյէթ քէնտի-նին պազը տղալարընըն էֆթիարը իչիւն տէյիլ, իլլա քէնտիլնին րէսմի գարարը իչիւն մէսուլ սըր: Իմտի Մարաշ Բաղաֆալիս ժողովընըն րէսմի թահրիրաթը՝ Կիլիկիա Գօնֆէրանսընըն պէր վէճի զիյր գարարըյէ մուգայէսէ էտիլիլ իտէ, անտէ զահիր օլան լուսըն թապիտթը տահա էյի անդալըր:

քիւր հէյէթին թագաթիմ էթտիլի աթիտէքի գա-րար գօնֆէրանա թարաֆընտան գապուլ օլտն-տու:

1. «Լուսաւորչական միլլէթտալարընը իլէ մէքթէպլէրճէ Իթթիհասարըն էյի վէ խօշ պիր չէյ իտէ տէ, պու Իթթիհասըն վազըթսըղ վէ էտպալ ը միւթէնէվիլլէյէ պիւնտէն թարաֆէյն իչիւն ֆատիտէլի օլմամար հիտալա տընարազ շիմալիլք պու կիպի չէյէ թէչէպալիւ» էտիլմէմէ-սի տրգուլու սըր:

«2. Մարաշ քիլիտալարը գօնֆէրանսըն պու գալարընը պիլտիքտէն սօնրա, պու Իթթիհաս-տա տէվամ հա տտէմի տէվամտա հուրր պրա-զըրըլար:»

566ի, Բիլիսալար իրքիմասը: Հէր նէ գատար իշպու խուսոււ ալըրճա միւթալա մատտէսի հալընտա մէյտանա կէթիլիլմէտի իտէ տէ, մէք-թէպլէր Իթթիհասընա օլան չումուլը վէ արտատա պիր ճէրիտէլէրտէ պու պապտէ պազը միւղա-հէտաթըն ճէրէյանը կէօղ էօնիւնտէ օլարազ րէս-մի պիր գարար հալընտա տէյիլ իտէ տէ, (զիրա 1908 սէնէսինին գօնֆէրանսընտա փրօթէսթն քիլիտալարը քէնտի մէվճուսիլէթլէրնի ալըրճա տաղլտալը որրըր՝ գարարը գաթիտի վէ-րիլմիշ իտի,) ումոււմ պիր թէսալվուր հալըն-տա, պիլի Լուսաւորչական քիլիտալան ալըրան սեպկալիլ թէմամէն պապի օլտուգճա կէրի Սնա քիլիտալա տվտէթ էթմէք գայր ի մագուլ վէ իմքիանըղ սըր տէյու սէրա էտիլիպ. մէսէլէ հազըրնտա մուսյէն պիր լապիթի կէթիլմէք իչի պիր խուսուսի գօմիտիօնա իհալէ էտիլտի:

666ը, Կ. Խ. Շիլիքի: Իպթիտատէ Սիսակ էֆ. Մանուկեան՝ Կ. Խ. Շիրքէթլինին թարիլի, նիղամ վէ մագսէտինէ տալըր գըտճա իթա ի մալիւմաթ էտիլ, իշպու չիրքէթլին տիարընըլ-տա կէօրմէսի միւհիթէմէլ օլան սալիմ խըամէթ-լէրի թատտա էտիլտի: Մէսէլէ մէյտանը միւ-ղաքէրէյէ վաղ էտիլիպ, ճիւմէ թարաֆընտան պու չիրքէթլին աղիմ խըամէթի պիթթագաթի, միւմքին իտէ հէր պիր պէլի մէրքէզտէ պու չիրքէթլին թէէսի վէ քիւչաալըյէ պիլիլքտէ ճէ-մի ի ուֆազ մահալլարտա իտէ Խրիթթիլյան Միւ-ճահիա չիրքէթլիլնին թէչըլ էտիլմէսի գուվ-վէթիճէ թալտիյէ էտիլտի:

ԳԱՅՍԵՐԻՅԵՏԵՆ

Գայսերիյեհիսի Ինճիլի Քիլիսիսին Հոգաբարձու Մեծ-
շահի պիզի պիտ մեքուշ կիօնեղիս կիվիլա աքի խզզիս
խուսուսաքը իմաշե էյիսիշ փրկի:

«Միւսէլիֆ Էֆէնտի»

Հալէթանըզըն 22նճի նամէրօւղնստ լեհնի
էօմր վէ էսքի մէսլէք» սէրլէվնալը պաշ մէգա-
լէնիլտէ, Մէրքէզի Իթթիհատըն Իճրաիյէ Կօ-
միթէսի նամըղա պտըղընը թահրիւրաթսա «Պա-
զը ֆիլիսէրիսիլիզ շիմսի ռուհնուշարըն էյիլիսէ
գալսը. էֆսերիյէք պիզսէ փր սէյէրէք պիլնալարը
գալսը կքսիլիւր: Վէ Գասընշարըն ռէյէրիլնիլն
հուսուշը նէ օլաճազ: Պու էիւզսէն Գայսերի,
Թալաս, Ագսերայ, Խուիլիւշ, Զիւնճի Տերե, Թեր-
զիլի, Նեպշեհը, էվիլէք ֆիլիսէ պիլնալարը հեփ
ռուհնու փրգալարըն էֆսերիյէքի սեպեպիլնիսն
անշերսէ գալնըզ սըր:» Իպտէլէրի սըզգաթըմը-
զը ճէլզ էյլէսի: Տիզգաթըմըզը ճէլզ կքսի, չիւն-
քի մէզքիւր Քիլիսէլէր արաւընստ Գայսերի Քի-
լիսէմիլ տաթի զիքը օլունմուշ սըր: Զանն օ-
լունան գապաշաթիլ մահքիւմ ոտա օլունմուշ
սըր: Մէզքիւր պիլնալէրիլիլ նօզթա պէ նօթգա
զըրտաթ օլունըզ, պտըղ խուսուսալարընա չու-
ճէվալարը վէրմէք Նէյէթիլ խաթէմիլճէ իթ-
թիֆազը արա իլէ գարաթիլը օլունշ սըր: Շէօյ-
լէքի:—

1. Գայսերի Փրօթ. Ինճիլի Ժողովական քի-
լիսէմիլ խնթիւրաշը ռուհանիլէ նալ օլարալ,
նիշէլէրիլն թէպալիլի մէսլէք վէ էօմր էյլէմէլէրի-
նէ խրամէթ էյլէմիլ տիր: Վէ պիր փըզա տէ-
յիլ իլլա 25—30 սէնէտէն պէրու ճարի օլան
առաթ վէ նըզամաթ ը քիլիսէվիլէ իլէ խաթէ
օլունմալտա սըր: Շու տիրի, ալըզ, իհամա
սատըզ, Ինճիլի տալիլէրէ կէօթիւրմէյէ արզու-
քէշ Քիլիսէյէ «րուհնու» թէսմիլէ օլունմալնա,
զաղէթանըզընստ անա միւսաաաաէ էթմէսիլնէ
թէէսիւֆ էալիլ էվիլէլա Բուհ իւլ Գուստա, սա-
նիլէն Քիլիսէմիլէ անը հազարէթ ասա էաթիլ:

2. Քիլիսէմիլէ իթհամ օլունմալըզ վէճիլէ,
էքսէրիլէթի արա իլէ հիւ պիր պիլնա գապթ էյ-
լէմէմիլ տիր: Գաաթիմէն պէրու պիր պիլնա
տէրունիսաէ իպաաէթ էթմէքաէ օլունշ, էսնիլէ
ինշա օլունմալըզ սալ մազսէսիլնէ խրամէթ էյ-
լէմէքաէ տիր: Պիլնաէն սլէյն «պիլնալարը գալսը
կքսիլիւր» ճիւմէսիլնի տէ պիլ իթթիֆազ Քիլիսէ
վէ իւմուլմ ճէմիլէթիմիլէ իթթիլա աաա էաթ-
թօրուլ:

3. Քիլիսէմիլ Հոգաբարձու Մէճիլիս խնթի-
լանսըզ վէ պալը տիւէր խուսուսալարտան մասա

Քիլիսէտէ գաալնալա իթաի լէյէ մէզունիլէթ
վէրմիլ խէ տէ, հիւ պիր զէման մէրզուլէլէրիլն
պէյանը ըէյի իլէ էքսէրիլէթ հաալ օլտուլը պիր
ըէամի իճթիմալմըզ վալու պուլմալմըզ սըր:
Իշպու խուսուս տաթի ֆիլիլիլն պի էաաա օլ-
տուլընստան Իճրաիլէ ցօմիթէսի կիլի լէսմի պիր
Նէյէթիլն, պու կիլի խապէլլէր Նէյիլնէ ճէ-
սաթէթ էթաիլլէրիլնէ թէէսիւֆ վէ թէաճ-
ճիւլ էալիլըզ:»

Պալաաաքի մէքթուլըն պազի գըսմընստ մէզ-
քիւր Նէյէթիլ ի միւհթէլէմէ կէօյա պիլ խա էալիլն
պէնա ի մախաալարմըզա «Բուհնու»լարըն մէս-
լէյիլնէ իպաշը լաղըմ կէլալիլնի զիքը էյլէսիլի-
միլ խուսուսաթը Իճրաիլէ Գօմիթէսիլնի մէզ-
քիւր թահրիւրաթընստան տիլ էյլէմիլիլ վէ օ
իթհամաթը Գայսերիլէ Քիլիսէսի ալէյիլնաէ է-
տիլար իմիլ իլ տէյու ֆարզ էաթէք պալը
նօզթալարճա իպաշաթաա պուլընմուշ սըրլար:
Մէզքիւր ֆարզարըն Նէր իքիսի տէ աօղրու օլ-
մաալըզընստան օ նօզթալարը Նէր էալիլ, անիլէ
սըր սըր ճէվալ վէրմէյէ լալուլմ կէօրմէսիլ:
Պիլ թէնդիա էյլէսիլիլ նօզթալարը եա աօղ-
րուստան քէնաթիլ կէօրմիւլիլ, եա սա մէվ-
տուլ մէնալարտան իտալիլ ի մալիւմաթ էթմի-
լիլ, վէ էթտիլիլիլ թէնգիտաթաա Գայսերիլէ
Ինճիլի Քիլիսէսի ֆիլիլիլիլ էօնիւնաէ պուլըն-
մալմըզ սըր: Պէլաքա պիլիլմ զաննըմըզճա՝ քի-
լիսէլէրիլիլ իլիւն լաղըմ օլան սուլ ռուհանիլ հա-
յաթ հարաքէթիլնի էն սալ գուսուր իլէ էն էյի
խաթէ էաէն մահալարտան պիրի Գայսերիլէ
Քիլիսէսի օլունշ սըր: Պիլ քիլիսէլէրիլիլաէ
լուհանիլ հայտիլն թէրիլիլնէ չաղընա սուլ թէ-
շէպալիւսի թալալիլ վէ թէլիլիլ էաթիլիլ, վէ
թալալիլ էթտիլիլիլ իլիւն տէ անը թէնգիտ
էյլէմիլիլ տիր:

Ա. Վ. Ղ.

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՏԱԽԻԼԻ

Սալի.—Թարապըլու խնթիլքիւմաթիլընը պօմ-
պարալման էթմէքաէ օլան իթալիան ֆիլիսու Օս-
մանըլար թարափընստան միւտէֆաա վուլու
պուլմալմալըզ զաննըյէ թօի մէնգիլի տաթիլի-
նէ կիլմիլ վէ Օսմանըլ տաքէրի սուլ ֆուրաթի-
տան խնթիֆաաէ էաթէք տիւլմէն ֆիլիսուսու
թօիա թուլիւլ 3 իթալիան զըրլալըլ արաթը-
մըզ օլտուլու լիլիլիլէթ օլունուլար: Իթալիա

Թարապուլուս ձեռն 50,000 տաքեր կենտե-
մէյէ գարար վէրմիշ վէ սէվգիյաթա պաշարմը
ալըր: — Տէրխաատէթ Ֆրանսա սէֆիրի Րուսի
Կապաղընա միւսառէրէ օլունան Իշարսի նոմ
Իթալիան պանտէրալը վաթօրուն Մարսիիայա
նազլ օլունմազ իւզրէ 350,000 քիյօ պուզտայը
համիլ օլունդունը պէյանյէ մէզքիւր պուզտայըն
թէսլիմիի թալէպ էթմիշ տիր: Պապը Ալի պու
միւրաճաթա ձէվապէն մէզքիւր պուզտայըն
Մարսիիայա նազլ օլունմազը Սէֆարէթձէ
թէէմն օլունաուզու թաղաիրաւ պի թարաֆ
պիր հիւքիւմէթ պանտէրալը պթընտա նազլինէ
միւսառաւ օլունմազընը պիթիրիմիշտիր: — Սէ-
ֆարնի պահրիյէ ի Օսմանիյէտէ միւսթախտէմ
Ինկիլիզ զապիթանընտան պաղըլարը Ինկիլթէր-
րա հիւքիւմէթինաւն պաղըլարը էմր իւզէրի-
նէ մէմէքէթլէրնէ տղիմէթ էթմէյէ պաշարմը
ալըլար: — Մուհարէպէ էսիրի օլարազ տէրաւսթ
էսիրմիշ օլուն 8 Իթալիանյար չէրիմիզէ կէթլի-
իպ մէրքէզ գօմանտանըլընա թէսլիմ էսիրմիշ-
լէր տիր: — Իթալիանյար Թարապուլուսա պիր ա-
կէր գալալը պէրճաթա էթմիշ տիրէր: — Գապի-
նէյին հէյէթ ի ումումիյէսի վէ հա ալտաընըն
պիր գըմը պէյհինաւ մաթպոււթըն հէյրիյաթ-
տա պուլունմազար հազգընտա տիրմն ը հարալը
էօրֆիւնէ թէսլիլ էսիրէն պէյանմաւն հազգըն-
տա իթլիալ էթմէք իւզրէ մուսալիֆ ֆըրգա-
տան 5—6 մէպուպար Պապը Ալիյէ կէրպ
Ստարազամ փաշա իլէ միւլադաթ էթմիշտիր վէ
Ստարազամ փաշա մէզքիւր մէմուլիէթին
քէնտիւրիին խապէրի օլմայարազ հէյր էսիրա-
լինի վէ տնըն ուսուլ վէ գալաթա ի մէյլուլի-
յէթէ մուզալիլ օլունդունու վէ մաթպոււթըն
սիրաւէթ ի մէմէքէթ իլէ գապինէ հազգընտա
թէնգիտաթտա պուլունմազ իճապսթը մէյլու-
թիյէթաւն պուլունտուլունու պէյանյէ մէզքիւր
մէմուլիէթին լէֆինէ տարի հէման էմր վէ-
րէճէյինի միւլադիլէյ մէպուպարա պէյան էթ-
միշ տիր: — Տէվլէթ ի Օսմանիյէն 3—400 միլիօն
ֆրանք լատտէսինտէ պիր իսթիգրազ ազալը
զըմնընտա Պէյհիգա վէ Ֆիլէմէնք պանգալարըն-
տան միւթէնէքիլ պիր հէյէթ իլէ միւզաքէրա-
թա պաշարմը իսթիլ սէօյլէմէքտէ տիր: — Մէճ-
լիս ի Մէպուսանըն հոկա. 14 ծիւմա էթթէսի
կիւնիւ ալըմաընա տարի իրաւէ ի Սէնիյէ
իյթիրան էթմիշ օլուն, օլ պապաւ իճապ էսէն
թէսարիքաթը լաղըմէնին իճրաընա միւպա-
չէրէթ օլունմուշ ալըր: — Ինկիլթէրրա, Ֆրան-
սա վէ Րուսիա իճրա ի թէվասիւթ էտէ-

ձէքլէրնի պէյան էթմիշտիր տիր: Ֆապաթ էվ-
վէրա ազալը իթլիալ իլին Թիւրքիանըն թէք-
լիֆ էտէճէյի չէրաթիլի անլամազ իլին Պապը
Ալի իլէ թէսթի ի էֆքիւր էսիրէնէք իմիշ:
Չարչեկպիւն: — Թարապուլուս Օսմ. առքէրլէր
կէճէլէյին Իթալիան առքէրի իւզէրինէ հիւճու
էթմիշտիր: Եարրմ սոաթ գաւար սէվաթ էտէն
չէտիւ թիւֆէնք աթէլինտէն սօնրա Օսմանը
առքէրլէր պիր գաշ մազթուլ վէ մէճուհ վէ
պիր խալի թիւֆէնք թէք էտէրէք կէրի չէ-
քիլմիշ տիրէր: Ասիրալ Գարապէլի Թարապուլու
ը Ղարալ էհալիսինէ իսթապէն պիր պէյանմաւն
նէյր էսիրա անաւ Թարապուլուն Իթալիանյար
թարաֆընտան զապթ օլունտուլունու, պօմ-
պարարմանտան հաղը օլան խաաթաթըն թաղ-
մին օլունմազընը, պիւթիւն վիլայէթին աւվալը
մալիյէսի իաւա էտիլէճէյինի վէ հիւրիլիէթ ի մէզ-
հէպլիէ վէ իզթիտաթիյէն լիյաթ օլունմա-
զընը իլան էթմիշ տիր: — Մէճիւս ի Վիւքէրա իճ-
թիմա էտիպ աթիտէքի իուսուպար հազգընտա
միւզաքէրէ էթմիշ տիր: 1. Մուհարէպէ ի հա-
ղըրէտէն տօլալը ազալը իթլիալա էստա օլմազ
իւզրէ հէ՞ չէրաթիլ թէքլիֆ էտիլէճէք: 2. Իտա-
րէ ի էօրֆիլէ թարաֆընտան՝ Մէճիւս Մէպու-
սանըն թախաիլ ի էղհանը մուճիլ օլաճազ միւ-
զաքէրաթընըն զապթապարտա նէյրինի մէն էթ-
մէք իւզրէ վէրաթիլէրի պիր թապրիր: Պու իու-
սուտա խալիճա միւզաքէրէտէն սօնրա գարար
իթթիլալը կէլէճէք մէճիւսէ թէլիւր էտիլմիշ տիր:
— Շէհրիմիգտէ պուլունան մէպուպարըն աւէտի
140ա պապիլ օլունշ ալըր: — Ֆըրգա ի մուսալիֆէ
րէիսի Միշլիտաքիս Եունանիսթան պաշ վէքիլի
վէնէգիլտա պիր թէլէգրաֆ չէքիպ Կիրիսին իշ-
ղալ վէ իլհաղը իլին Հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէնին
միւշքիւլաթը հաղըրէսինտէն իսթիֆաւէ էթմէյի
թալիլիէ էթմիշ տիր: — Շէհրիմիգտէ հէյր օլունան
պաղը Թիւրք զաղէթալարընա՝ Լճարա Միւսիւ-
մանյարը թարաֆընտան աթիտէքի թէլէգրաֆ
քէլիտէ օլունմուշ ալըր: «Պուրատա իսթի-
լաթաթը ի տալիլիյէնիգտէն պահա օլունմազտա
ալըր: Եւմուուը միլլէթ միւթթէհիտէն մուգալի-
մէթիւրիլէ միւհթաճ ալըր: Եար՝ մէյուս, աղհար՝
մէսրուր օլմաըն» — Թիւրքիտաթի Իթալիան-
յարըն թարա էտիլմէսի իլին Պապը Ալիճէ մու-
զարրէրաթ իթթիլալ էտիլէճէք օլուն իսէ Ի-
թալիա ֆիլոսու Ատալար տէնիգլինէ կէլէճէք ի-
միշ: — Մըրտա մուհարէպէ ի հաղըրէտէն տօ-
լալը խալըճա թէէսիր հիւքմ սիւլմէքտէ տիր:
Հէր թարաֆտա տօնանտա իսնէսի ձէմ էտիլ-

մէքտէ տիր: Եռնան մուհարէպէսինտէ թօփ-
լանան խանէնին (Մըսրատ) մըգոտարը 60,000 լի-
րա օլմուշ խոր: Պու աէֆաքի խանէնին անաէն
փէք զիյատէ օլտաճաղը զանն օլունուլօր: Ժեօն
Խիւրֆ զաղէթասը Սամանը հիւքիւմէթինին
Մըսր խորվինէ քէնտի օլտուսու իլէ թա-
րապուսը Ղարպը մուհաֆաղայա թէշէպ-
պիւս էթմէսինի, ապալի Սամանը օլտուսունըն
Մըսրտան կէշմէսինէ միւսատտէ էսիլմէսինի
թապէպ էթմէսին թէքիֆ էսիլօր:

Եհիւկն անվարը.— Իմամ Եահեա խալը
վազթտան պէրու տիւշար օլտուղու խաթալըզ-
տան իֆապաթ պուլմուշ արը: Միւսալիլէյ՝ քէն-
պինէ մագարը զհիւքիւմէթ իթթիլապ էթմիշ
օլտուղու Շէհարատտ քէնտի նամընա սիքքէ
տարպ էթտիրմիշ տիր: Տարպիսանէ իչիւն իգ-
թիլա էաէճէք մաքինա վէ էտալաթը ստի-
րէյի Ատէն թարիգիլէ ճէլպ էյլէմիշ տիր: Տարպ
էալիէն ապէ կալընը իմամըն թահթը խաթէ-
սինտէ պուլունան Սաատէ հէվալիսինտէ թէտա-
վիւլ էյլէյօր իմիշ: Իմամ Եահեա իզլէթ փաշա
իլէ միւսէլահա էթմէգտէն էվլէլ գապիլէ բէխլէ-
րինէ կէճոտէրտիլի թէպիլալթըն ալթընա «Իմամ
Եահեա Համիա էատին էմիր էլ միւսինիյն վէ միւ-
թէվէքքիլ ի ալի Ալլահը Սաիա էլ ալէմիյն» աէյէ
իմզա էալիյօր իքէն, չիմտի ստաէճէ «Ջէյալիլէր
իմամը Եահեա Համիա էատին» տէյէ իմզա էալի-
յօր իմիշ: Հիւքիւմէթ իլէ Իմամ Եահեա պէյ-
յօր իմիշ: Հիւքիւմէթ իլէ Իմամ Եահեա պէյ-
նինտէ ապա օլունան մուզալէլէ մուճիպինճէ
նէմէնին տաղար իլէ մուհաթ գըսմարընըն
միւսթիլէրինի թալին էթմէք հազըր Իմամ իւհ-
տէսինտէ իպգա էտիլմիշ տիր: Լաքին պու թա-
յին հիւքիւմէթին թատըզընա իլթիլուն էտէ-
ճէք տիր: Պունտան պաշգա Ջէյալիլէք աէ հիւ-
քիւմէթ թարաֆընտան բէտէն թանընտապ
արը: Իզլէթ փաշա հիւքիւմէթ նամընա աչի-
րէթլէր լուէնաընա թագրիպէն 4,000 լիրա
գըշմէթինտէ հէալիլէր թագալիմ էթմիշ տիր:
Իմամ թարաֆընտան ալընմըջ օյան հարպ էսիր-
լէրի ալտէթ էթմէքտէ տիրլէր:

Տէյիլի Թէհրապատ օլունտուղունա կէօրէ,
Պաղատտ խաթթը խաթէսի քեաթիպլէրինտէն
Օպէրանտոնամ պիր Ալման՝ Սաանա վիլայէթին-
տէ Պաղէտէն Ալլանա կիտէր իքէն կօլաա պիր
գաշ Թիւրքլէր միւսմալիլէյն իզլէրինէ հիւճիւմ
էթմիլէր: Յ իտէ բէվօլլէրիլէ քէնտինի մու-
տաֆաա էաէրէք Պաղէտէն ալտէթ էթմիշ տիր:
Լաքին միւսալիլէյնին Պաղէտէն Գաիմապատ թա-
րաֆընտան տէրաէսթ էտիլմէսի իզլէրինէ Ատա-
նատան Ալմանիա գօնաօլօսը քէնտի մէմուրա-
րընտան պիրինի Պաղէտէն կէճոտէրմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եհնի հէյէթ ի վիւքէլա տպաւնը թէպ-
րիք իչիւն Փաթրիգիլանէ թարաֆընտան
Ղեւնեղ վրդ. Գ. Սալանեան, Շիրինեան վէ
Սըշարունի Եպիսկոպոստան միւրէքքէպ պիր
հէյէթ ի մախսուսէ Պապը Ալիյէ կիթմիշ տիր-
լէր: Սաիա փաշա հազըր պուլունամաղընտան
հէյէթ՝ Տախիլիլէ նազրըր ճէլալ պէյի զիյարէթ
էյլէմիշ, վէ միւսալիլէյն թարաֆընտան փէք
զիյատէ հիւսնի գապուլա մազհար օլմուշ արը-
լար: Ճէլալ պէյ պիւթիւն էրմէնիլիման ահվա-
լընը վէ արաղի մէսէլէլէրինի միւթէլաա էթմիշ
օլտուղունու վէ պու տալալը գուրրա էհալի
լէյնիլտէ օլարապ հալլ էտէճէլինի, պու միւսա-
գաանըն էրմէնի—Բիւրա տալալար օլմալըպ, զա-
սիպ վէ մաղատըր մէսէլէսի օլտուղունու պէյան
էյլէմիշ տիր: Տիյարպէթիլ, Սասուն, Սղերդ,
Վան վէ սաիր մահալլարտա ալսիլէն վուզու-
պուլան ճիւսալթ հաղըզընտա հէյէթ ի մէզքիւ-
րէնին իֆաաէլէրինի քէմալը արգաթթլէ տինլէ-
սիքքէն սօնրա, պու մէսէլէլէրի աիա մուֆասաալ
պիր մուսթիլիլէ թէտարիք էտիլապ քէնտինէ
թագալիմ օլունամաղըն թալալիլէ վէ մէզքիւր
մահալլարա մուգթէտիր վէ վիճտան սահիպի մէ-
մուրիյն թալին էտէճէլինի պէյան էյլէմիշ տիր:
— Մահէմէ ի շէրիլէ հուզըրընտա զալը ի
Միւսալիլէրին շէհաաթթի գապուլ օլունամաղըն-
տան Բոււմ վէ էրմէնի Փաթրիգիլանէլէրի
պիլ իթթիֆապ պիր թագրիլ վէրէճէք տիր
լէր: — Տեղապահ Սըբաղան հալա րահաթ-
աղ օլտուղունտան Փաթրիգիլանէ ումուլունա
նէզարէթ էտէմէյօր:—Պիր իզալիլա մէսէլէսինտէ
մուզալիլ ի նիզամ վէ հապիգաթ օլարապ հիւ-
քիւմէթ թագրիլ վէրմիշ օլտուղունտան տօլա-
յը պիր էրմէնի թարաֆընտան Մանիւնի Սըր-
րազանըն իթհամ էտիլալի, վէ ալէյհինտէ ի-
գամէ ի տալա օլունամաղը փաւմանալտա օ-
գունմըջ արը: — Շարդի Անատօլունըն մուխ-
թէլիֆ մահալլարընտան էրմէնի զաղէթալարընա
վարիտ օլան խապէրլէր թէճալուպ վէ գաթլըն
արթմաղտա, էմիլիլէթսիլիլին թէամմիւմ էթ-
մէքտէ օլտուղունը վէ հէր թարաֆտան սալարըզ-
լըզլա խմաա պէքլէնիլալիլին պէյան էալիյօր:
Պիր խապէրէ կէօրէ, Մուշ տախիլինտէ Պաք-
անը աչիլթէթի՝ Յունան էրմէնի քէօյլունէ հիւ-
ճիւմէ 40 գօյուն զաապ վէ ալի մագաէպլէ
Նորշէն քէօյլունէ տախի հիւճիւմ էթմիլլէր տիր:
Լաքին քէօյլիլէր հէմ մուգալլէմէթ էթմիլլէր:

հէմ տէ դօմէու էրմէնի քէօյլերտէն խմտառ իս-
թէյէրէք, հարարմա հէթիշէյէրէ պէրտայէր
4 սաաթ գասար միւստտէմէտէ պուլունտուզ-
տան սօնրա Քիւրապէր ըրմաթա մէճպուր օրուշ-
լար տըր: Պու պրտտա 20 գասար ճանտարմա
հէթիշէրէք ճանիւրի թադիպ էտէրէր վէ պիր
զըտընը թէվգիֆ էտէրէք Մուշ հապսիսնէսինէ
կէօթիւրիւրէր: Քիւրապէր Բուս պէրտանը
վէ մարթին իլէ միւսէլլա՝ խիլէր: — Սասուն
քէօյլերմէն պիրմանէն պիր էրմէնի փափուրա
կէնձօ վէ Ավէնէսի թարաֆընտան գաթի էտիլ-
միշ տիր: 1—2 կիւն թադիպաէն սօնրա գա-
թիլէրտէն իւշիւ տէրտէսթ էտիլիւ խէ տէ,
Փափուրէ կէնձօ սէրպէսթ տօյաշըպ աշիւթ
րէիլէրիլէ կիլի միւսալէրէլէրտէ պուլուն-
տուշօր խմիշ: Փափուրէ կէնձօ օ ճանիւր-
րտէն տիր քի, օլլունուն խաթալըղը միւնա-
պիպէթիլէ 7 փափաա զէպի էթմէյի ահա էթմիշ
վէ չօճուզ ըտհաթ օրտուզունտա ալէնէն 7
փափաալըղը գաթի էտէրէք ահալընը իճրա
էթմիշ տիր: — Տիյալպէքիւրտէ պիր էրմէ-
նի կէլինինի ճէպրէն թէվգիլ էտիպ, մէրգու-
մէնին վէֆաթընա սէպէպ օլան Ապաիլ վա-
հապ մէրքէզտէն կէլէն թէվգիֆ էմրինէ վէ
հիյնի թէվգիֆտէ առքէր իւզգէրինէ սիլան պօ-
շալթմըշ օլմալընա ըտզմէն, հապս էտիլիւրտէն
պիր այ սօնրա սէրպէսթ պրազըլմըշ տըր: —
Պէշ սէնէ ագտէմ, Ամաալըղ պիր թիւրք
պիր էրմէնի գասալընըն հալը ճիննէթինտէն իս-
թիֆաաէ էտէրէք, հէմ գարըղը վէ հէմ իքի
զըղընը իւլամ էթտիրիւր: Գըղալը թիւրքէր
կէ թէվգիֆ էտիպ, գարըղը պիր էրքէք չօճուզ-
լէ մէթրուք պրազըր, Պու սէնէ մէրգուլէ իլ-
լէթինտէն գուրթալուպ, քէնտինին ալիւնէլիք
զէմանընտա իւլամ էտիլմիշ օլտուղունու վէ
թէրարէն իրիթիլյան գայա օլունմագ իսթէ-
տիլինի հէմ Առաջնորդարմա հէմ հիւքիւմէթէ
պիրէր իսթիտա իլէ պէյան էտէր: Միւթէսարըրֆ
Առաջնորդուն հուղուրունտա միւֆթիլի տալէթ
էտիպ պու պապաէ անտէն քիքիւ թալէպ
էտէր: Միւֆթի տէ չու ֆէթվալը վէրիւր: «Շե-
րիաք ահիւսմընմա պօյի պիր իսթիսա վիւհէն
3 կիւն հապս հսիլիւր, վիւ էլինէ քիւրա հսիլի
նիւնէ skobulhske իւրա հսիւրս, անըն պաշը ֆե-
սիլիւր:» — Կիլիլիա Կաթողիկոսը էջմիածին Կա-
թողիկոսընը ինթիլապընա իշթիւրաք էթմէսի ի-
չիւն քէնտինէ Փաթրիլիսանէտէն կէօնտէրիլէն
տալէթէ ճէվապը ըտտա վէրմիշ տիր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Այնթապ Գօլէճինին պու սէնէ չալիւրպէրի
220 օլուպ, պունդարըն 140ը Իտաալի վէ 80ի
Գօլէճ տաիրէսինտէ վէ լէյիլէր 90 սըր: Խա-
թախանէ տախի պաշլամըշ օլուպ Միս Տօգ.
Համլիլըն Մարաշտան ալտէթ էթմիշ տիր: — Էն-
գարէ Քիլիսէսի պու սէնէ Օր. Սիրվարդ Հալ-
կալըն մուալլիմիլէ տալէթ էյլէմիշէր տիր: —
Էնգարէտէ Լիւնիլի ճէմաաթտան Նոյեմի հանըմ
Քէրէմեան 35 սիննինտէ օլտուղու. հալտա գըսա
պիր խաթալըղան սօնրա վէֆաթ էթմիշ տիր:
Մէրգուլէ Յակոբ աղա Իզմիրլիյանըն քէրիմէսի
օլուպ կէրէք փէտէրի խանէսինտէ, կէրէք քէն-
տի խանէսինտէ ֆաղիլ վէ տինտար էօմրիւ իլէ
հէմ թէալլիւգաթընա հէմ քիլիսէյէ պիր պէրէ-
քէթ մէնպալը օլմուշ խաթ: Կէրիտէ 7 էօքսիւպ
էվաա պրազմըշ տըր: — Գ. Յ. Չագարեան էֆ.
Թրապըն քիլիսէսինին տալէթինի գապուլ էթ-
միշ օլուպ մահալը մէմուրիլէթինէ աղիմէթ էթ-
միշ տիր: — Պաղչէճիք մէքթէպի պու սէնէ 164
լէյիլ վէ 90 նիւարի թալէպէ իլէ միւստէթի պաշ-
լամըշտըր: Ելնի մուալլիմէր արաալընտա Պաղ-
տաարեան, Կէօլիւպէօյիւքեան վէ Փարապաղ-
եան էֆ. շէր տախի պուլունուլուր: — Իզմիրին
պէյնէլ միլէլ Գօլէճինին թալէպէսի 152 տիր: —
Միւսալըճաան Խաչատուր էֆ. Էյմայան Շար քի-
լիսէսի պինտար իչիւն իտարէիսանէմիլը 20 պըշ.
խանէ կէօնտէրմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻ

Իրանըն ճէնուպի էյաթիլէրինտէ ասայիշ խա-
տէ էտիլէմէտիլի սէպէպտէն, Լիւկիլիլ հիւքիւ-
մէթի քէնտի գօնոգօլխանէլէրինին մուհաֆա-
գալը իչիւն Հինտիլիսանտան մուհաֆըղ սիւվարի
առքէր կէթիլմէյէ գարապը վէրմիշ տիր: Պու
առքէրլէրին պիր գըսմը Պէնտար Ապպաա իլէ
Պէնի Քէրման արաալընա, վէ տիկէր գըսմը Պու-
շիւր, Շիրազ վէ Իսֆահանա գօնուլաճագ սըր:
Իրան հիւքիւմէթինին էհալիլի մուհաֆաղա ի-
չիւն Պէնտէր Ապպաա կէօնտէրալիլ ասքէրլէր
ասայիլի մուհաֆաղա էտէճէք ետրտէ քէնպիլէր
կէօմրիւյէ հիւճիւմ էտիպ էհալիլի իխաֆէ էթ-
միշտ տիր: Պինայէն սլէյն Լիւկիլիլ հիւքիւմէ-
թի նէ մէրքէզի հիւքիւմէթին, նէ մահալլի հիւ-
քիւմէթիլէրին ասայիլի մուհաֆաղա էտէճէլնէ
էմին օլմաալընտան հիւքիւմէթիսիլիլին պու
էյալէթիլէրտէ թէվլապիւ էթմէմէսի իչիւն Հինտի-
լիսանտան քիֆայէթ միլտարը սիւվալի ասքէր

կէթիւրմէքիւյէ լուգում հիտ էյէմիշ տիր: — Մր. Նիւ. Իրան Փարլամէնթինն ըէյի իլէ փօսիւս վէ թէյէղրաֆ նազարէթինն իգթիստտի խտարէսի ըէիսլիյնէ ինթիսապ օլունմուշ տըր: Հիւքիւ-մէթին պաշ վէզնէսարը Մր. Շուաթըր Կապի-նէյէ պիւտմէտէ իգթիստտ իմրասը իշիւն՝ մու-հիւմ պիր փրօմէ թագաթիմ էյէմիշ տիր: — Օգոս. Ծաէ Աւսթրիա Փարլամէնթինտէ միւզա-քէրէ էսնասընտա Սօսիալիսթիւրն ըէիսի իրաս ը նութգ էտէր իքէն, սէյիւրճիւր արասընտան պիր շախա Ասլիյէ նազըրընը վուրմադ մագսէտիյէ վիւքէլանըն պուլունտուզու թարաֆա տօղրու Ծ աէֆա ըէվօլէր փաթլաթմըշ տըր, ճանի ֆի-րար էթմէյէ չարչարգատ տէրաէսթ էտիւմիշ տիր: Գուրչուկար քիւմէյէ իսապէթ էթմէմիշ իսէ տէ, պիւթիւն մէճիւս հէյէճանա տիւչար օլ-տուղունտան ըէիս մէճիւսի գափամըշ տըր: Պիր ազ սօնրա մէճիւս թէքրար պաշտաղգատ, մէզ-քիւր Սօսիալիսթ ըէիսի հիւնէ սէօյէմէք իսթէմիշ իսէ տէ, մէպուսար «Գաթիլ, աշաղը էն» «Գա՛հր օլուն Սօսիալիզմ» նիտապարը իլէ սուս-տուրուլմուշ տըր: Սօնրա պաշ վէքիլ գալգըպ Սօսիալիսթիւրն պու իսաֆէ մէպէյիւի շէտիտէն թագպիւն էթմիշ տիր: — Պիր պուչուգ այ գա-ղար մուգատտէմ Նօյէ Ֆրայէ Փրեսստէ նէյր օլունտան պիր պէնտին մուհարրիւրի պիր մէշնուր Ինկիլիլ տիլիօմաթըն Արմանիա էնալիսինի կիւ-ճէնտիւրէճէք պաղը իֆատէյէրտէ պուլունտու-ղունը եաղմըշ, վէ պաղը մուխապիլլէր պու «տիլիօմաթ»ըն Ինկիլիլէրանըն Վիէնա սէֆիլի Սըր Ֆէրֆէքս Գարթրայթ օլտուղունը իչրասպ էթմիշտիր իտի: Օ վագթիւրտա պու շէյ էփէյի հէյէճանը պալիս օլտու, լաքին սէֆիլի միւչա-րիլէյս պու խնտաըն պիւտա օլտուղունը պա-նէն պէյան էթմէքէ իշի պիլիլիւմիշ իտի: Լա-քին կէչէն հաֆթա Աւսթրիա Փարլամէնթիմ մէճիւսինտէ պաշ վէքիլ եինէ մէզքիւր թանրի-րաթ իշիւն իսթիլգա՛ն էտիւմիշ տիր: Ֆազաթ պաշ վէքիլ մէզքիւր թանրիւրաթն հիւքիւմէթին նէ տաթիլի նէ իսարիճի ումուրունա պաղատար օլմայան պիր մէսէլէ օլտուղունը, պինայէն ալէյս հիւքիւմէթին պիր տէյէճէյի պուլունտապըրըն իֆատէ էտիւրէք իշի գափաթմըշ տըր: — Փօր-թուգէյ ճիւմուրիւթի ալէյնտէ պիր աքս ը հարաքէթ գունուր էթմիշ օլտուղու խապէր վէ-րիլլիյօր: Մէզքիւր մէմէքէթաէն կէչէն խապէր-լէր սըգը սանաօր էլինաէն կէչմէքաէ օլտուղուն-տան պիրպիլլիւթինէ մուղայիր տիրլէր: Պիր մէնպատան կէչէն հափաթիւ Գրալ թարաֆա-րանըն պէօյիւք պիր իգտիհամ իլէ Իսիանիս

հուտուտունը կէչիպ մուվաֆֆադիլլէթի իլէր-լէտիլլինի, վէ չիմալի շէ՛ր վէ գատապարար էնա-լիսինտէն նիշէլլէրինն անիլլէր իլթիւնագ էթմի-լլինի խապէր վէրիյօր: Պունյար 6,000 (պաղը-րաըն ըիվայէթինէ կէօրէ՝ 10,0 0) նուֆուզ իլէ Սփօրթա շէ՛րի իւզէրինէ Կիւրիւմէքաէ օլուպ, շէ՛ր ի մէզքիւրիւ գապթ էթմիւքաէն սօնրա անը քէնաի հարաքէթիլլէրինէ մէրքէզ իթթիսապ է-տէճէքէր, վէ օրատա իպա՛ն օլմուշ մուվազ-գաթ գրալի պիր հիւքիւմէթ թէչսիս էտիպ Լիզպօն իւզէրինէ եիւրիւյէճէքէր տիր: Պու հարաքէթին պաշխտա Կափաան Կուսէրօ պուլունտույօր, վէ օրտուտան պունա իլթիւրաք էտէնլէր, վէ տահա էտէճէք օլմայար վար տըր սէնիլլիյօր: Տիկէր թարաֆտան մէրքէզ ի հիւ-քիւմէթին նէյր էթմիլի խապէրլէրէ կէօրէ՝ ճիւմուրիլլէթ հէր թարաֆտա պու նէվ աքս ը հարաքէթէ քեամիլլէն հաղըր պուլունտուղուն-տան հաղիգաթ ը հալտա պէօյիւք պիր հարա-քէթ մէվճուս տէյիլ տիր, անճագ պու խապէր-լէր գրալ թարաֆտարանըն միւպալազալարը օլուպ, էլան մէմէքէթին զիքր օլունտան ճի-հէթլէրինտէ տապիլ պէր քէմալ տըր: — Ձինն Ձէնկիլու վիլայէթինտէթի իլթիլշաշտա 2,000 աքէր վէ 8,000 էնալի թէլէֆ օլմուշ տըր: — Սեպտ. 27տէ պաղը կէնճ Ֆրանսըղար Աղա-տիրին գալաը իւզէրինէ Ֆրանսըղ պալապընը ըէքզ էտէրլէր: Շէ՛ր ի մէզքիւր էօնիւնտէ պու-լունտան Արման գըրչիւրըն գօմանտարը պու շէյէ էնմիլլէթ վէրմէլ իսէ տէ, Արման մաթ-պուաթը մէզքիւր գօմանտարը գալապը-լլիլլիտան տօղար թագպիւն էտէրլէր: — Ալ-մանիս Ֆրանսա միւսաճէպէսի Իթալիա—Թիւր-քիա մուհարէպէսի սէպէպիւնտէն պիրապ կափաշ-ճա իլէրիլլէմէքաէ տիր:

Փեմնչիկալի. — Մուհարէպէյէ տաիր հիշ խա-պէր ալլիմամըշ տըր: Էվրօփա տէվլէթիլլէրի Պապ ը Ալիյէ Իթալիանըն սուլ թէվասուլթու գապուլ էթմէտիլլինի պիլաիւրմիշ տիր: Իտարէ ի էօրֆիլլէնն Յ ազաըր գապիւնէ հազգընտա թէնգիտաթը մէն էտէն դարար խուտուսուլտա միւթթէֆիլ օլ-մաաղգալըր սէպէպաէն իսթիֆա էթմիշ իտիլք-լէրի սէօյէնիյօր: Հէյէթ ի վիւքէլա՛ մէճիւս ի մէպուտան միւզաքէրաթընըն ղաղէթալարտա նէյրինի մէն էթմէք իւզրէ իտարէ ի էօրֆիլլէ թարաֆընտան կէչէն թէքիլֆի ըէտու էթմիշ տիր: Սօն պիր խապէրէ կէօրէ՝ Տէվլէթ ի Օսմանիյէ թարապուս մէսէլլէսինի Լահէյ գօնֆէրանընըն հիւքիւնէ թէվտի էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր:

Միւսիւր ի մեսուլ վէ սանիպ ի իմթիյազ
Թ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Տէրիսատէթ, Ձագմագըլար, Յակոբեան խան

Ն⁰ 42 Ի Լ Ա Վ Է

ԶԱՐԳԵՆՊԻՆ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1911

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Ճիւղնա.— Իթալիա—Թիւրքիա մուխասէմաթը հէման հէման խիթամ պուլմուշ սայլըյօր: Պիր գաշ կիւնէ գառար միւղաքէրաթա պաշլանսանաղը սէօյլէնիյօր: Թարապուստա Իթալիա հիւքիւմէթինէ արդը թէպիմիյէթ վէ պէյանը սատաղաթ էթմիշ օլան Լիւրապար Թարապուստն իշէրլէրինէ չէքլիմիշ օլան Օսմանը սաքէրլէրինին փէք փէրիշան վէ իւմիտսիլ նալտէ պուլունսուգլարընը նաղլ էտիյօրլար իմիշ: Պապը Ալի Թարապուստ իլէ տօղրուտան մուխապէրէ էտէմէտիյի սէպէպաէն Թուլուզ վէ Մայթատա պուլունան Օսմ. գօնսօյսլարնա թէլէղրաֆլար քէյաէ էտէրէք Թարապուստա պուլունան գօմանտանլարա միւմքին մէրթէպէ մուգալէմէթ էմրինի հէթիշտրմէլէրինի թալսիյէ էթմիշ տիլլէր: — Շէհրիմիզտէ պուլունան Իթալիան դազէթա միւտիր վէ մուխպիլլէրինէ տէրնալ մէմէքէթլէրինէ սալտէթ էթմէլէրի էմր օլունմուշ տըր: Աքսի թագաթրաէ հարպ էսիլի սայլաճագլար տըր: — Սապահ վէ Նարհ վափօրլարնատ էսիր էտիլմիշ օլան 13 առէա դապիթ վէ միւլազիմէր՝ Իթալիա հիւքիւմէթինէ կէօնտէրտիքլէրի պիր պէյանսամէաէ՝ Իթալիա տան կէօրտիւքլէրի ֆէվզէյաաէ հիւան ի մուսմէլտէն տօլալը պէյանը թէլէքքիւլլէ պէրապէր, ահալը սըհիյէլէրինին ֆէնալըղը միւնասիպէթիլլէ ազատ պրազլուլարընը թալէպ էթմիշլէր տիր: Իթալիա հիւքիւմէթի իսէ սնիլէրին ահալը սըհիյէլէրինի նազարը սիգգաթա ալարազ հարպ տէվամ էթալի միւտտէթճէ՝ մուհարէպէտէ իֆա ի վազիֆէ էթմէմէք իւղրէ նամուլարը իւզէրինէ եէմին էթմէք շարթըյա սէպիլլէրինին թալիյէսինէ լազի օլմուշ տըր: — Էքսէրլիյէթ ֆըրգաալնա մէնուպ 57 մէպուսմէճիա ի Մէպուստան տաթիւսինտէ իճթիմա էտիպրէիա ինթիխապը մէսէլէսիյէ իշթիլալ էթմիշ տիրլէր: Ահմէտ Րիզա պէյ էֆ հին ըիյասէթ նամգէտիլի էքսէրլիյէթ ի մութլագա իլէ դարալաշտըրլմիշ տըր: Մուհարէպէ ի հաղըրէ խուսուսուստա տաթի միւղաքէրէ էտիլմիշ տիր: Աղատան պիր դըսմը հարպըն տէվամընը, սիկէր գըսմը իսէ մէսէլէնին պիր ան էվլէլ հալ ու խիթամընը արգու էթմիշլէր տիր: Գապիմէնին

իգթիտարտա գալըպ գալմայաճաղը հէնուզ մէհնու տըր: Պու մէսէլէնին՝ ֆըրգա ի մուխալիֆէ իլէ պիթարաֆ մէպուսանըն վէրէճէյի ընէյէ կէօրէ թէգարրուր էաէճէյի գանն օլունմագաա տըր: Րիվալէթէ կէօրէ, Իթթիհատ վէ Թէրագգի ճէմիլլէթինէ մէնուպ ազալար՝ ֆըրգալար արասընտա միւնասիպ պիր իթիլաֆ վէ իթթիհատըն հուսուլինէ լիւզում կէօրէրէք, ֆէտաքեարըզ էթմէյէ լազի օլմուշ վէ մուխալիֆ ֆըրգալարա պազը թէքլիֆլէրաէ պուլունմուշլար իսէ տէ, մէգքիւր թէքլիֆլէր մուխալիֆիյն ֆըրգաալ թարաֆընտան ընտ օլունմուշ տըր: Միլլէթին քէտէր վէ մէսէրրէթինէ հէր ան իշթիլաքտա պուլունմալը պիր վազիֆէ աաա էտէն Չաթը հաղրէթ ի Փատիշահի հալը հարպտա պուլունմամըզ հասէպիլլէ եէվմի վէյաաէթի միւնասիպէթիլլէ իճրա ի ային էտիլմէմէսինի իրատէ էթմիշլէր տիր:

Ճիւղնա երքեսի.— Էօյլէտէն սօնրա սալթ 21/2 տա Չաթը Հաղրէթ ի Փատիշահի Միւլիւր եուլիֆօրմաաընը լապիլ օլարազ՝ սալթանաթ ալարապընա լաքիպէն, վէ մէգքիւր արապանըն արգաալընտա Վէլի ի ահո Եուսուֆ Իզէլտալին էֆէնտի, իքինճի վէ իւլիւնճիւ արապալարտա տաթի շահլատէ Վահտէտտին, Սալահէտալին վէ Մէճիա էֆէնտիլէր պուլունմագաա օլտուղու հալտէ տաթիլ ի մէպուսանա աղիմէթ էթմիշլէր տիր: Սալթանաթ արապաաընն էօն վէ արգասընտա մաիլլէթ ի Սէնիլէ մըզրազը սիւվաթի էֆրալը, վէ եան թարաֆլարընտա եալլէրանը Փատիշահի պուլունմագաա օլուպ, եօլարտա տաթի Միւլիւմ վէ դալլի Միւլիւմ մէքթէպ թալէպէլէրի իլէ փօլիս վէ ժանտարմա էֆրաաը, վէ աաաքիլ ի Օսմանիյէ սաֆպէսիլ ի իշթիլամ տուրմագաա իտիլլէր: Մէպուսալար վէ Ալան աղաաը իճթիմա սալթընտա հաղըր պուլունսուգլարը, վէ Րուս վէ Էրմէնի Փաթրիգլէրի իլէ Պուլլար էկզարըք վէ սիւվէլ ի էճնէպիլլէ սէֆիլլէրի քէնալլէրէ մախսուս լօճալարտա օթուրտուգլարը հալտէ, Չաթը Շահանէ իլէրի կիրմիշ վէ պու սըրատա պիւթիւն հաղըրուս ալալա դալզըպ ալզըյաաըն տըրլար: Չաթը Շահանէ նութգը հիմայուըն հալի գատիֆէ քիսէյի Սատրաղամ փաշայա վէրմիշ, վէ Սատրաղամ փաշա մէգքիւր քիսէյի էփիւպ պաշընա գօտուգաաան սօնրա քիւրսիյէ չըզարազ անը գրաաթ էլլէմիշ տիր: Չաթը Շահանէ նութգուընտա էվլէլա պու 4իւնճիւ տէվլէլ ի իճթիմաըն ընամ ի քիւլաաընը տաթի իճրայա մու-

վաֆֆազ գլխովը իջին ձէնապը Հագգա համար
արգ վէ ազա ի մէծիսէ պէյանը խօշամէտի էթ-
սիքաէն սօնրա, մուհարէպէ ի հաղըրէտէն սօ-
լայը պէյանը էսէֆ վէ վաթանըն սաատէթի
հալի իջին ազտէմի վէսաթիօ օլան ուխուվէթ
վէ իթթիհատը թավսիյէ էթմիշ, վէ տիկէր
տիւվէլ ի մուազգամա վէ հիւքիւմաթը միւճաթի-
րէ իլէ օլան միւնստէպաթըմըզըն սօսթանէ պու-
լունսուղունու պէյան վէ մէմլէքէթին թէրազգը
վէ սաատէթի իջին մասրուֆ օլաճազ հիմմէթ-
լէրինսէ մուվաֆֆազիյէթլէրինի ձէնապը Հագգ-
աան թէմլէնի էթտիքտէն սօնրա մէծիս ի ու-
մումինին տալըմընը իլան էթմիշ տիր: Մէվ-
ճուտ մէպուսանըն ատէսի 157 օլտուլու հալտէ
անկէր արասընսա էն միւսինի օլան թրապըզն
մէպուսու Ալի Նագի էֆէնտի ըրյասէթէ վէ էն
կէնճէրինտէն Սինսպ մէպուսու Րիզա Նուր պէյ
իլէ Իզմիր մէպուսու Մազլիյան էֆ. քիթապէ-
թէ տալէթ օլունարազ, տէօրտիւնճիւ իճթիմա ի
ուճումինին պիլինճի միւզաքէրէսինէ պաշան-
մըշ տըր: Բէիսին փէք զըստա պիր նութընը
միւթէագիւլ ըէիս ինթիխապընա պաշանմըշ,
վէ Ահմէտ Րիզա պէյ 86 ըէյ իլէ ըէիս ի էվլէլ
ինթիխապ օլունմըշ տըր: Մահիր Սաիտ պէյ 55,
Նէճմէտտին պէյ 6 վէ Խալիլ պէյ 3 ըէյ գա-
ղանմըշար տըր: — Մէճիս ի Այան ըրյասէթինէ
մէճիս ի մէքիւր ըէիս վէքիլի Ահմէտ Մուս-
թա փաշա վէ ըրյասէթ վէքիլէթինէ Այան-
տան Ալի Հայտար պէյին թայիլէրինէ իրատէ ի
սէնիյէ սասըր օլունը տըր:

Փագար. — Թէլէղրաֆ խաթիթարը Իթալիան-
լար էլինտէ պուլունտուղու սէպէպտէն թարապ-
լուս անվալինէ տաիր Կէնի խապէրլէր վիւրուս
էթմէյօր: — Թարապլուս մէսէլէսինին Լա-
հէյ Սուլի գօնֆէրանսընա թէվտի էտիլ-
մէսինէ Իթալիա հիւքիւմէթի ըաղի օլմա-
մըշ տըր: — Թէվասիւթ էտէն սիւվէլ ի մուազ-
գամա՝ տէվլէթ ի Օսմանիյէ իլէ Իթալիա հիւ-
քիւմէթլէրինին ոգթիս ի հաղարընստա պէօյիւք
պիր Փարզ մէվճուտ օլտուղունտան պիր ի-
թիլաֆ հուսուլինի իմքեանսըզ կէօրմէքլէ միւ-
զաքէրաթա կիրիմէնին Փաիտէսիլ օլաճաղը-
նը հիսս էթմիշէր տիր: Մր. Սթէտ մէսէլէ ի
հաղըրէնին սուլէն թէսվիյէսի միւմքին օլա-
մայաճաղընը իտրաք էտէրէք պիր իքի կիւնէ
զատար Լօնսոբայա ալտէթ էտէճէք իմիշ: Պապը
Ալինին տէրմիյան էթաիլի չէրաթի պէրվէճհի
աթի տիր: 1. Թարապլուսը Դարպուաքի չմէն-
տըքէր ինթիլապթընըն թէրճիհէնթիթալիանդարա

Իթալար, 2. Շօնէ վէ սաիր եօլարըն Իթալիան-
լար թարաֆընտան թամիր վէ ինչսար, 3.
Մէտտին ինթիլապթընըն վէ 4. Լիման ին-
չաթընըն թէրճիհէն Իթալիանդարա իթալար,
5. Թարապլուսը Դարպուա քէօիւր տէփօսու
իթթիլապ էտիլմէք իւզըրէ Իթալիանդարա արա-
զի թախսիս: — Իթալիա ճէնէրալը Փանապէ
Թարապլուսը Դարպ վալի վէ գօմանտանը ու-
մումիսի սըֆէթիլէ չէնը մէքքիւրտէ մուգիմ
գօնսօյսարը գապուլ էյլէմիշ տիր: Միւմաիլէյ
գօնսօյսարըն Իթալիա ճէնէրալը իլէ պու կիսի
միւնստէպաթը ըէսմիլէտէ պուլունսալարը պի-
թարաֆընգ մէպտէսինէ մուսալիֆ կէօրլէրէք,
պու չէյ մէհաֆիլ ի Օսմանիյէի փէք միւթսէէսի
զըլմըշ տըր: — Ամէրիյա հիւքիւմէթլինին 6 ատէս
հարպ սէֆինէսինին Միսիլի ատասը էօնիւնէ
կէսիլի իլիսիլմիշ տիր: Բգսամ դաղէթալը պու-
նըն տէվլէթ ի Ալիյէ թարաֆընտան սիւվէլ ի
ճէնէպիյէյէ վաղը օլան միւրէճաթ նէթիճէսի
օլտուղունը եաղըյօր: — Մէճիս ի Վիւքէլա
իճթիմալը սիւն եալը կէճէյէ գտտար տէվամէ
գապինէնին սիյասիյաթը հաղըրէ հագգընտա
մէպուսանտա վէրէճէյի իզահաթ իլէ թագիւպ
էտէճէյի մէպէլինէ միւթէալիլ փօղլամ հագ-
ղընտա միւզաքէրաթտա պուլունմըշ տըր: —
Մէճիս ի Այան ազատընտան վէ Հավրան խ-
լահաթընա մէմուր Փարուզի գատէ Մամի փա-
շա Շամտա վէֆաթ էթմիշ տիր:

Փագար երթեսի. — Մէճիս ի Մէպուսանըն
2նճի իճթիմալընտա ըէիս Ահմէտ Րիզա պէյ գը-
սա պիր նութը իրան էտէրէք, պէօյէ հաղիք
վէ թէհիլքէլի պիր գէմանտա քէնտինի թէքրա-
րէն մէպուսան ըրյասէթինէ ինթիլապ էթտիք-
լէրի իլին պէյանը թէչէքքիւր էթտիքտէն սօն-
րա, «Սիլ 4 սէնէ գարարընդտա սէպաթ էթ-
տինիլ, պէն տախի 24 սէնէսէն պէրու թագիւպ
էյլէտիլիմ մէպէքտէ սապիթ գալարազ չալըչա-
ճաղըմ: Լաքին պու կիւն համիյէթի սէօլ իլէ
տէյլ, ֆիլիյէ իրաէ էտէճէք գէմանտալը, իչէ
պաշայալըմ, վէ էլ պիլիլի իլէ չալըչալըմ» տէ-
միշ տիր: Անտէն սօնրա՝ Թարապլուսը Դարպ
մէպուսու Նաճի պէյ՝ արգատալը Սատըզ պէյ
իլէ պիլիլքտէ Հագգը փաշա գապինէսի պէյ-
հինսէ թանգիմ էթտիլի իթհամիմալէնին օգուն-
մասընը վէ Փանուրը Էսասինին 3\ինճի մաս-
տէսի մուճիպինէ 3 կիւն գարֆընտա հէյէթ ի
մախսուսէյէ թէվտի օլունմասընը թալէպ էթմիշ
տիր: Պու. թագրիլտէ Հագգը փաշանըն պիր
տիվանը ալի թարաֆընտան մուհաքէմէ Կալի-

մէսի թալէս օրունույօր: Պիր ալ մուպահատէ-
աէն սօնրա թագրիւր հուզուրտա օգունմայարազ
մէճիսին 5 չիւպէլէրինաէն միւնթէխապ 15 ա-
զատուն իպարէթ պիր հէյէթ ի մախսուռէյէ կէօն-
աէրիւմէսի տահա զիյատէ մուվաֆըզը զանուն
կէօրիւմիւն տիր: Պիրինճի վէ իքինճի ըէիս
վէքիլէրի ինթիխապա պաշտանը պիրինճի ըէիս
վէքիլէթինէ 86 ըէյ իլէ Համա մէպուսու
(Արապ) Ապսիւ Համիս Զէօհրէվի էֆ. վէ ի-
քինճի ըէիս վէքիլէթինէ 73 ըէյ իլէ Իզմիր
մէպուսու էմմանուէլիտի էֆ. (Րում) ինթիխապ
օրունմուշ ալր: Ապսիւ Համիս Զէօհրէվի էֆ.
իսթիֆա էսիպ եէրինէ Րուհի իւլ իյալիտի նամ
տիկէր պիր Արապ մէպուս ինթիխապ օրունմուշ
ալր: Հօճա Մէճաի էֆ., Միւֆիտ պէյ, Թրա-
կան Նալիս էֆ. վէ Հայտար պէյ քեաթիպ ին-
թիխապ օրունմուշ ալրալ:

Թարապլուստա իթալիանլար իլէ Թիւրքէր
արասընտա 50 տազիլէ տէվամ էտէն չէտիտ
պիր միւսատէմէ նէթիճէսինաէ Իթալիանլարաւան
8 քիչի վէ Թիւրքէրտէն 3 քիչի թէլէֆ օլ-
աուգտան սօնրա Թիւրքէր չէհրին տազ թա-
րաֆընա ըիճաթ էյլէմիլէր տիր: — Փարիզտէն
կէլէն պիր թէլէզորաֆա նազարէն Թարապլուս
չէհրինն պէլէտիլէ ըէիսի Գարաժանլը Հասան
փաշա իթալիա զապինէսի իլէ պիր իթիլաֆա
կէլմիլ օլալազ Թարապլուսը սնլէրին էլինէ
թէսլիմ էթմիլ օրուուլու, վէ էլիէվմ Արապ-
լարը իթալիանլարա արզը թէսլիմէ փարս իլէ
իգնա վէ ճէլպ էթմիլէ չալըչմը օրուուլու թէ-
հագուզ էթմիլ տիր: — Իթալիա զազէթա-
լարը՝ Թիւրքիս մուխասէմաթտա տէվամ էթ-
տիլի թագսիրաւէ, իթալիա զըրիլըլարընըն Սէ-
լանիք վէ Իզմիրի թօփա թուրաճագալընը
թէհաիա էթմիլէ պաշտմը ալրալ: — Խալիս
Զիյա պէյին Այան մէճիսինէ տզա ինթիխապ
օրունմուշտան տօյալը մէճիսի Այանտա ի-
թիւազաթ վուզու պուլմը, վէ մէսէլէ պիր
էնճիւմէն ի մախսուսա հէվալէ օրունմը ալր:

Իթթիհատ վէ Թէրազգի ճէմիլէթի չիւտիքի
հէյէթ ի Վիւքէլանլըն մէճիսի Մէպուսանտա
իթիստ ըէյի գազանմառըլը թագտիրաւէ Քեա-
միլ փաշա վէ հա Հիւսէյին Հիւմի փաշանըն
Սատրապամ օլմալընա ըազի օլմատան իսէ մէճ-
իսին տալըլմառընը թալէպ էթմէք իւզրէ
զաթը Շահանէյէ միւրաճաթ էթմէյէ գարար
վէրմիլ տիրէր: — Սէլանիքաւ իճթիսա էտէն
գօնիլիտէ՝ ճէմիլէթին կէնի հիզալի (փարթի) թա-
րաֆընտա թէրթիպ էտիլիպ պունտան 5 ալ

մուպատտէմ խալիճա հէյէճան վէ էնտիլէյի
մուճիպ օլմուշ օլան 10 թէքլիֆիլէր թահթը
միւթէլապա ալընարաֆ անլէրտէն 7սի զաթէն
ճէմիլէթին փրօղրալընտա սէրահէթէն հա զըմիլէն
մէվճուտ օլտուլու իթիւրազըլէ ըէստ էտիլմիլ
վէ տիկէր Յիւ ճիւզի թաաիլաթ իլէ գապուլ օ-
լունմուշ ալր: Իճթիստա «Հէր Սահանլը՝ մէմ-
լէքէթին հէր հանկը վիլայէթի տախիլինաւ մէ-
պուսուլա նամղէպլիլինի գօյապիլի՝ մի» սիւա-
լը միւզաքէրէ էտիլիպ, մէզքիւր սիւալա «էվ-
վէթ» ճէվապը վէրիլմիլ վէ ուսուլը մէզքիւրին
մէճիսի Մէպուսանտա գապուլինէ չալըլմառը
գարալիլր օլմուշ ալր: — Շէհրիմիզաւ գօրիւս
վուգուսթը էքսիլմիլ տիր: Սէվմիլէ վէֆիլաթ
6—8տէն զիյատէ տէլիլ տիր: Շիմալիէ գատար
վուզու պուլաթ քեաֆֆէ ի վուգուսթ 2,514
օլուպ, պունլարտան 1,455ի վէֆաթ էթմիլ,
952սի չիֆաւապ օլմուշ վէ պազիսի տէ թահթը
թէտալիաւ պուլունմագտա տըրլար: — Թարապ-
լուստա՝ իթթիհատ վէ Թէրազգի ճէմիլէթինէ
աիտ պիլճիւմիլէ էվրազ իթալիանլար թարաֆըն-
տան զապթ էտիլմիլ վէ պու էվրազըն թէտ-
գիլի նէթիճէսինաւ՝ ճէմիլէթին Արապլարը ի-
թալիանլար ալէյինէ պիր գրիթալ իճրա էթմէք
իւզրէ թէլիլի ու թահրիք էյլէտիլի սնլալըլմը
օլտուլու՝ Ճուրնալի Տ'իքալիա զազէթալընտա
օլունմուշ ալր:

Թարապլուս շէհրիլին սուրէթի իշղալընտ
տալր Թիւրքառնա զազէթալը չէօլէ տէյօր:
«Հօփո. Տուէ իսթիքեամլար իլէ լիւսնըն վէ
Համիսիլէ իլէ Սուլթանիլէ գապալարընըն վէ
Ֆէնէրին թախիլա վէ հէտ էտիլմէսինի միւ-
թէագիլ իթալիան տաքլի ի պահիլէսի գա-
րաշա չըգմալա պաշտմը: Թօի աթէլի տէ-
վամ էթտիլի սըրատա սահիլ պօյունճա հէփ
պէյալ պաշտագլար չէքիլմիլ իտի: Րուէստ ի Ա-
րապ գարաշա չըգան իթալիան գապիլթէրինէ
տէլալէթ էթմիլ տիրէր: Պէլէտիլէ ըէիսի Գա-
րաժանլը գատէ Հասան փաշա իթալիան գօ-
մանտանընա չէհրի թէսլիմ էթմիլ տիր: Վալի
վէքիլի տէ Թարապլուսը Ղարապ էչրաֆը հազըր
պուլունտուգլարը հալաւ տալրէ ի հիւքիւմէթին
սնտիլմալարընը, իթալիանլարա թէսլիմ է-
տէրէք կէրիլէ չէքիլմիլ տիր: Գօմանտան է-
հալիլէ իսթապէն նէչը էթտիլի պիր պէյաննա-
մէտէ թէսլիմ էտիլէն հէր սիլահ պաշընա սա-
հալինէ 3 մէճիլիլէ վէրէճէլլինի իրան էթալիլն-
աէն պիր գաշ սաթ զարֆընտա 2,000ի միւ-
թէճալուզ սիլահ թէսլիմ օլունմը ալր: Արապ-

լար չէ՛րին Իթալիանյար Թարափընտան իշխալ էտիրմէսինտէն տօլայը մէջնուն օլույօրլար: Ան- ճազ դարայա չլգան Իթալիանյարտան դարլա- րընա թէ՛նալուզ էտիրմէսինի թէ՛ն էտիրլար: Պու լէ՛նալարը Թիւրքլէր Թարափընտան Ի. Թալիանյար հազարնտա ֆէնա էֆքեար վէրլվէ- սինտէն իլէրի կէլլօր: Շէ՛ր տալիլինտէ Թօփ աթէլինտէն պէս Ծ քիլի վէֆաթ էթմիլ տիր: Ֆազաթ իսթիֆեհտա տալիլինտէ Թիւրքլէրին չօզ զայաթը վար ալը: Թիւրքլէրտէն պալը- լարը գօրգուպ իշէրլէյէ տօլուս գալըլար:»

Մհնրլս ի Մհպուսանսա իքթիփազ.— Պու կիւնլէրտէ Մէպուսան մէ՛նլինին էքսէրլէյէթ ֆըրգաթ իլէ մախալիֆին ֆըրգաթ արտալնտա պիր ուղլալմա հաթը էթմէք իւզրէ Թարափէնտէ պիր արդու միւշահատէ էտիրմիլ տիր: Մէ՛նլինին կէվմի քիւշաարնտա էքսէրլէյէթ ֆըրգաթ պիր գօմիսիօն վաթըթաթըլա մախալիֆին ֆըրգա- սընա միւրաճաթ էտիլ, Մէպուսան լէլիի ին- թիլաալընտա լէլլէրինի քէնտիլլէրին Թալին էթ- տիլի նամգէտէ վէրէ՛նէք օլուրլար իտէ քէնտի- լէր տէ լէլի ի սանի իշին մախալիֆին ֆըրգա- սընա Թալին էտէ՛նէյի նամգէտէ լէլլ վէրէ՛նէք- լէրինի պէյան էթմիլլէր տիր: Մախալիֆին ֆըրգաթ պու թէքլիֆի էտտ մազամընտա զապուլ էթմէք իսթէմիլլէր իտէ տէ, էքսէրլէյէթ ֆըրգաթընն՝ լիյատէթէ մութլազա Ահմէտ Բիլա պէյի վաղ էթմիլինի սնլամալարը իւզլէրինէ պու խուսուստա իթթիֆազ միւսքին՝ օլմամըլ ալը: Վէ ալլէր էտիրնէ մէպուսը Տօզ. Բիլա Թէվ- ֆիլ պէյին լիյատէթ նամգէտլիլինի զարալալ- տըրմազ իսթէմիլլէր իտէ տէ, միւշարլլէյէին իս- թինքեաթը իւզլէրինէ էնգաթէ մէպուսու Մահիր Սաիա պէյի լիյատէթ նամգէտլիլինէ Թալին էթ- միլլէր տիր: Մախալիֆլէր՝ իթիլաֆըն հաւուլու իշին աթիտէթի չարթլարը թէքլիֆ էտիրլար: 1. Մէ՛նլին ի Մէպուսան խարիճինտէ՝ մուզթէտիր վէ թէ՛նրիպէքեար զէվտիտան՝ պիթարաֆ պիր գապինէ թէլլէրի, 2. կէլէ՛նէք ինթիլաալաթըն պէօյլէսի պիթարաֆ պիր գապինէ խաթէսինտէ ճէրէյանընն թէլլմին էտիրմէսի, 3. Պիլիւմէ մէմուրիլինի սիյատիյաթլա իշթիլալտան մէն է- տիրմէսի վէ էլէնվմ պուլունտուգլարը զիլպլէր- տէն զայալարընն սիլինմէսի: Սապան զա- զէթաթը պու մէնլէյէ տալի չու եօլտա պէյանը էֆքեար էտիրլար: «Մէ՛նլին ի Մէպուսանըն ճիւմէ ֆըրգալարընն պիլլէլմէսի ֆաիտէլի հաթթա միւսքին տէլլ տիր: Ֆազաթ սնլէր կէրէք մէ՛նլտէ վէ կէրէք քէնտի իսուսուսի իճրաթթ-

լարընտա Գանուսըն էսաօինին ահքեամընը գուվ- վէտէն ֆիլլէ իխրաճ էթմէք իշին վէ թէ՛նլէքէ սաաթլարընտա մէմլէքէթին ումուրունու խաթէ- էտէ՛նէք օլան հէլլէթ ի վիւքէլայա տալի իթթի- հատ էթմէլի տիրլէր: Ֆրըգալար քէնտի իճրաթթ- լարընտա ֆրըգսնըն տալիլի մէնաֆիլինի տէլլ, սնճազ միլլէթին մէնաֆիլինի տիւշիւնմէլի տիր- լէր: Դապինէ թէլլէլլինտէ ֆրըգա զալլէթի էն պէլլի մէվգէլի թութմալը տէլլ տիր: Պիր ին- կիլիլ միւշլիլինի տէտիլ իւզրէ Մէպուսան մէ՛ն- լիլինտէ միւշաքէրաթըն ֆաիտէլի օլապլլմէսի իշին էքսէրլէյէթ ֆըրգաթընն քէնտի իւթիտար վէ նուֆուզունու վէ ագալլլէթ ֆրըգաթընն իտէ՝ լէս ի խաթէյէ կէլլմէք արլուլարընն սու ի իսթիլմալ էթմէ՛նէս իճապ էտէր»:

Աշնանլանըն մհպլիլ.— Տէլլի քիլէրլաֆըն Խա- թանպօլ մախալիլի Թիւրքիա—Իթալիա մուհա- լէպէսինտէ Ալմանլանըն իթթիլապ էլլէտիլի մէսլէ- յի չու սուրէթլէ թէֆսիլ ու իյլա՛հ էտիրլար: Միւ- մալլէյէին զանընճա Ալմանլա տիլլօմաթլարը՝ պու ֆուրսաթը Թիւրքիայը իթթիլաաթ միւսէլլէս իշինէ չէքմէք մադսէտինէ պիր վաթթա մա- զամընտա զուլանըլար: Իթալիանըն պու զաթի վէ մէմուլին զալլի պիր սուրէթտէ չէ- տիա օլան մէպլլինտէն կէլլա Ալմանլանըն խա- պլիլ օլմամըլ օլուս, պու սնճազ Ֆրանսանըն Ֆաուսաթի թէ՛նալուզաթընն թապիլի նէթիճէսի իմիլ: Վէ չիմաի Ալմանլանըն Իթալիայը պու մէպլլինտէն կէրի տէ՛նմէյէ իճալար էթմէսի իմ- քեանալլ իմիլ: Նինէ տէ էկէր Թիւրքիա թա- րապուսը Ղարալտա Իթալիանըն մուսմէլէսինի օլմուշ պիթմիլ պիր էմի ի վազը տէլլա զապուլ էտիլ, Իթալիալլար տէլլինտէ պօզգօթ էթ- մէքտէն վաղ կէլլէր վէ իթթիլաաթ միւ- տէլլէպէ պիրլէլլինտէ կրմէնթիսան Թարափընտա օլուս թօլլաամազա օլան Բուսիայա, վէ Մը- սըրը պէլլի տէ Իրանը զապթ էթմէք նիլէ- թինտէ օլան Ինկիլթէրայա զալլը Թիւրքիանըն թէմամիլլէթ ի միլլէլլէսինի մուհաֆազա էտէ- ճէլլնէ Իթթիլաաթ միւսէլլէս սէօզ վէրէպլլիլ իմիլ: Վէ մախալիլի միւսմալլէյէին էֆքեա- լընճա ապէրի մէմուրլարտան էֆէլիսի պու մէպլլէ մէլլալ իմիլլէր: — Պու սնճազ մա- խալիլի միւսմալլէյէին պիր նազարլէյէսի տիր պլինտէն ալէյս սնա լիէք էլէմմիլլէթ վէրլլէմէլ:

Միւսիլ ի մհսուլ վէ սանիպ ի իմիլլազ

Յ. Գ. ԴՐՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիսատէթ, Չազմագըլար, Յակոբիսն խան